

ALBINA CARPATILOR

Apare la 15. și ultima fiă-cărei luni, în fascicule de 2 côle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. s'eú 70 bani. — Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiiu, la colectanții, la oficiile postali și la tóte librăriile.

Petru Căzacul

de Iosif Popescu.

(Continuare.)

Era cătră opt óre diminéța, când se înfățișă Lambru la palat. El era îmbrăcat într'un costum simplu și sever; fața lui, de obicei rumenă și surîlëndă, era acum palidă și seriósă.

Nu era lucru ușor a ajunge până la Aron-vodă. Tiranul, cunoscând prea bine simțămintele Moldovenilor față cu el, se temea de soldații indigeni. El adusese dară călăreți și pedestrași unguri, cari formau împregiurul lui o gardă pretoriană. Pentru a fi în mai mare siguranță, Aron pusese să se facă la curtea domnescă odăi pentru pedestrași. De aceea palatul seména mai mult a casarmă, decât a reședință domnescă. Peste tot ómeni înarmați, cari se esercitaú prin curte; peste tot străji, care visitaú sever pe orí cine voia să între la palat; numai cu o permisiune domnescă putea să între cine-va la așa oră matinală.

Dar Lambru încă era cu cap. El cunoșcea prea bine lefegiiú, pentru ca să nu fiă convins, că o pungă de bani e cea mai bună permisiune. Scopul lui nici nu era să facă mare sgomot, de aceea nu încercă să între pe pórtă cea mare a palatului. Se îndreptă dară cătră pórtă cea mică, situată spre méđă-qi. Când era să cerce a intra, Lambru vedu nișce curteni cu figuri turcești și grecești, îmbrăcați în haine scumpe, ieșind pe acea pórtă mai retrasă. Toți se uitară la el cu neîncredere.

Lambru se făcu, că-și șterge fața de sudóre, ceea ce-i permise să rămână necunoscut; apoi își continuă drumul asemenea unui om, care merge după tréba lui.

— „Aha,“ dîse el în sine, „numai acum s'aú isprăvit orgiile, trebuie să mă grăbesc, ca să mai pot vorbi cu Măria-sa înainte de a se culca.“

Într'aceea curtenii dispăruseră. Lambru se întorse la pórtă și voi să între. Aci era numai o strajă, care-í ținu calea, și-í dîse câte-va cuvinte ungurești. Lambru

cam cunoșcea această limbă și înțelese, că i se cerea biletul de trecere; el răspuse, că are să vorbescă ceva fórte important cu Măria-sa, ér în loc de bilet făcu să strălucescă înaintea ochilor străjii câte-va monede de aur.

Soldatul era să iea banii, când un individ, care se preumbla prin curte, se apropiă și înfruntă straja pentru că primește bani.

Lambru credea, că acum cauza sa e pierdută. Spre marea sa mirare, străinul îl invită să între, și după ce-l măsură de sus până jos cu ochiul s'eú pëtrundëtor, îl conduse într'un fel de anticameră.

— „Cum ved, d-ta vrei să intri în palat!“ dîse el.

— „Într'adevër acesta era scopul meu, și-ți sunt recunoscëtor pentru că mi-ai ajutat să-l împlinesc.“

— „Veđi d-ta,“ continuă străinul, „este rău a cerca să corupí străjile. Așa ceva te-ar putea costa libertatea. Trebuie, că ai ceva important aci?“

— „Ași dori să vorbesc cu Măria-sa, și așa da mult, ca să pot fi întrodus.“

Străinul se uită neclintit la el.

— „Eú așa putea,“ dîse apoi, „să-ți fac acel serviciú altădată, dar acum e mai cu neputință. Măria-sa nu primește la ora această.“

— „Eú am însé o afacere fórte grabnică și fórte importantă, care atinge mai mult pe Măria-sa.“ Lambru apesă pe ultimele cuvinte.

— „Atunci e alt-ceva. Așteptă puçin! Eú sunt camerarul Măriei-sale, mă duc să-í spun ce vrei. Pe cine să anunț?“

— „Comisul Lambru!“

Peste dece minute camerarul reveni și conduse pe Lambru prin mai multe odăi și coridóre, până ajunseră la odăea de dormit a lui Aron. Camerarul intră și se înclină

înaintea lui Vodă: „Etă, stăpâne,” dîse el, „boerul în cestîune!”

Lambru se plecă până la pămînt și se duse de sărută mîna lui Aron, care ședea într'un jilt; apoi se retrase cu respect la căîi-va pași.

Aron n'avea aerul omului cumplit, pe care-l arată faptele lui. Fața lui, deși foarte obosită, nu era fără 6re-care maestate. Lui nu-i lipsiau inclinările bune, ba chiar 6re-care iubire a țerii precum a probat-o mai tîrziu, cînd a cercat să se unescă cu Mihaî pentru a se scăpa de Turci. Era ceva din sîngele lui Ţepeș în acest Aron, dar societatea 6menilor corupți îl stricase; acum apucase pe calea rea, și numai o minune ar fi putut să-l mai înt6rcă.

El se uită lung la Lambru, ca și cînd ar fi voit să-i cetescă în inimă, pe cînd mîna sa se juca cu mînerul aurit al unui iatagan. Presupusul comis păstră o atitudine plină de demnitate; mușchii feței sale nici nu tresăriră.

— „Ce dorești dela mine?” dîse de odată Vodă.

— „Stăpâne, ceea ce am să spun, pot auzi numai urechile Măriei-tale.”

Aron se uită încă odată la acest colos și v6du, că e fără arme. El făcu un semn camerarului, care se depărtă.

Acum Aron așteptă.

— „Stăpâne,” începu Lambru, „i6rtă, ca înainte de a desv6li motivele pasului meu, să spun cîte-va cuvinte despre trecut. — Voiu fi foarte scurt,” adă6gă el, v6d6nd, că Aron încrunță sprînc6na. — „Eu sunt născut în reședința Sultanilor din părinți scăpătați. Tatăl meu era odată apr6pe a se sinucide de miserie și a ne lăsa pe mama și pe mine muritori de f6me. Atunci fus6 o mână puternică i se întinse și respândi darurile sale asupra nenorocitei n6stre familii. De aci înainte eram scutiți pentru totdeuna de chinurile lipsei. Cînd se afla tatăl meu pe patul de m6rte, mă chiamă la sine și-mi dîse: „F6tul meu, decă mama ta și tu r6măneți într'o stare destul de bună, ac6sta aveți să o mulțamiți unui bărbat mărinos. Acest boier mare a murit, dar a lăsat un fiu, care va avea p6te lipsă de spriginul 6menilor de inimă. Jură-mi, că-ți vei sacrifica t6te puterile fizice și morale pentru a servi pe acest tin6r, la al cāruiia p6rinte îi datorezi totul.” — Eu jurai îndată; tatăl meu înainte de a-și da sufletul imi spuse numele aceluî boier. Ei bine, fiul bine-făc6torului nostru ești Măria-ta!”

Deși cuvintele lui Lambru erau foarte simple și naturale, scepticul Aron avu un suris de neîncredere.

— „A!” dîse el, „înțeleg; ai voi să intri în serviciile mele?”

Lambru surise cu mândrie.

— „În viața mea,” dîse el, „am fost destul de îndemnatic pentru a-mi căștiga avere; nu mă împinge trebuința să lingusec pe cei mari, dar jurămintul mă prov6că să fiu recunosc6tor bine-făc6torilor mei. Acestea le-am spus, Măria-ta, pentru a ar6ta motivele, din care am făcut ce am făcut. La suirea Măriei-tale pe tron mama mea murise. Eu mă aflam dară singur în Iași, unde mă retrăsesem în obscuritate, pândind momentul, în care s'ar simți lipsa mea. Prin informațiunile mele mă convins6i în cur6nd, că un complot se urzeșce în contra tronului, se6u p6te a vieții Măriei-tale. Întraî în num6rul conspiratorilor pentru a urmări acțiunile lor, și 6tă, ce am descoperit: Conspiratoriî

după lungi debateri au hotărit să resc6le pe Orcheeni și Roceni, și spre scopul acesta au trămis pe un Domnișor Ionașcu să se pună în fruntea lor. Acest tin6r ambițios voeșce să sosescă cu armata pe neașteptate la Iași. Până atunci adunările s'au intrerupt, dar capiî conjurațiilor și locuințele lor mi sunt cunoscute. Ajunge un ordin dela Măria-ta, pentru ca ei să fiă aduși aci.”

Aron r6mase un moment pe gînduri. El își dîse cu neîncrederea omului pășit, că Lambru putea să fiă un șarlatan; dar ce putea pierde el, Aron, prin ac6sta? Nu-i era iertat să controleze acțiunile aceluî om? De altum mijlocul cel mai practic era să pună mîna pe acei conjurați adev6rați se6u presupuși; cîte-va capete tăiete nu era să schimbe tare num6rul victimelor sale. Cu t6te acestea nu voia să-i lase lui Lambru un prea mare merit.

— „Ori-care ar fi, comise, motivele ce te-au îndemnat a-mi fi folositor,” dîse el, „îți spun drept, că până acum nu mi-ai descoperit lucruri n6u6. Resc6la Orcheenilor și Rocenilor este un fact, care mi s'a relatat de 6menii mei. Hatmanul meu este avisat de mult, și în cur6nd felonia acelor supuși va fi pedepsită după merit.”

Lambru își mușcă buza de necaz și păli, dar se stăpăni cur6nd.

— „Cât despre conspirațiune,” continuă Aron, „ea încă imi era cunoscută în trăsăturile ei principale; numai persoanele, care ieau parte la ea, nu mi sunt deplin cunoscute.”

— „Atunci,” dîse Lambru cu liniște, „v6d, că Măria-ta ai cunoșcința despre t6te, și eu pot să mă retrag?” Comisul se inclină cu respect, înc6ndu-și furia, și se îndreptă cătră ușa. Aron i se păru un adversar mai pușin de desprețuit, decăt creduse la început.

Vodă îi făcu semn să r6mănă.

— „N'am voit să te vat6m,” dîse el cu blăndețe, „ar6tând că până acum nu mi-ai descoperit lucruri n6u6. Aștept factul cel mai important, numele capilor conspirațiunei.”

Lambru reîncepu să sperze; dar înțelese tot-deodată, că decă va descoperi totul, rolul se6u s'a terminat. Se hotări decî să fiă cu băgare de s6mă. Tot din aceste motive denaturase istorisirea decisiunilor conjurațiilor și nu pomenise nimic de jalba lor la P6rtă.

— „Fiind-că Măria-ta o dorești,” dîse el, „voiu măr-turisi, că una dintre persoanele cele mai însemnate ale statului este capul declarat; ce ai dîce Măria-ta, cînd ai afla, că marele Vornic Bucium face parte din conspirațiune?”

— „Marele Vornic Bucium!” exclamă Aron, care deveni foarte palid. „Așadar și tu, Vornice!” murmură el între dinți.

— „Cât despre ceilalți, ei încă nu sunt mai pe jos; Logof6tul Bărlăd6nu și Vornicul Paos sunt tot boieri de frunte. Mai sunt încă doui venetici, dintre care unul se dă drept Armașul Stroe, 6r celălalt pretinde a fi chiar fiul lui Alecsandru-vodă Lăpuș6nu.” Lambru găsi, că ar fi imprudent să vorbescă de necunoscutul președinte al conjurațiilor.

Aron era ca isbit de trăsnet. El nu-și putu ascunde turburarea, 6r Lambru simția că influința sa creșce. Vodă r6mase pe gînduri și începu a recun6șce, că trebuie să se servescă de Lambru pentru moment. Într'adev6r numele

fiului lui Lăpușnénu pronunțat înaintea poporului putea să fiă scânteia, care ar fi aprins incendiul; trebuia dar să lucre cu cea mai mare precauțiune și să mulcomescă pe Lambru.

— „De Bucium, Bârlădenu și Paos voi purta eu de grijă,” zise în fine Aron. „Cât despre pretinsul fiu al lui Lăpușnénu, ți-l las în grijă, comise. Dispune de omenii mei, cum îți va plăcea. Ți se va da un ordin de arestare pentru cei două venetici; lucră cu cel mai mare mister și caută să nu-ți scape omenii aceia.”

Aron sună și ordină ca Lambru să fiă condus într'altă sală.

Comisul nostru simția, că câștigase mult devenind stăpânitorul gardei palatului. Spera acum în averea sa și în coruptibilitatea omenilor pentru a-și ajunge scopurile ambițioase.

V. Causese mici produc efecte mari.

Cetitorul își va aduce aminte, că un óre-care Veveriță rămăsese înaintea locuinței lui Petru, pentru a pândi mișcările celor două amici.

Acest Veveriță, deși avea ceva din însușirile animalului, al căruia nume îl purta, totuși era accesibil la simțăminte fragede. Cine e fără greșelă, să arunce în el cu pétră!

Veveriță era dar înamorat. Ce e mai mult, întempleră il aședase chiar în fața locuinței, unde viețuia încântătoare sa Dulcinea. Când dăcem încântătoare, ne servim de o expresiune poetică, pentru a califica obiectul unui simțămînt mai tot atât de poetic. Dăcă omul nepreocupat s'ar fi uitat cu atențiune la lelița Marghióla — așa se numia obiectul amorului lui Veveriță — póte că i-ar fi găsit multe defecte; dar pentru bunul om, care o vedea prin microscopul iubirei, ea era într'adevăr încântătoare.

Abia se sculase lelița Marghióla și era încă cu pérul nepeptenat, când veni să deschidă oblónele ospetăriei sale — Marghióla ținea ospetărie în fața căsuței, unde locuia Petru —; de odată ea zări pe scumpul ei Veveriță. Péna omenescă nu póte descrie ceea ce simți în acel moment cea fiică a Evei — îi dăcem așa, fiind-că mama sa se chiăma Eva. —

Veveriță din parte-și ar fi voit mai bine să între în pământ, că-cî funcțiunea sa presentă nu prea era în acord cu dulcile ademeniri ale amorului. Bietul Veveriță luase mare responsabilitate asupra-și, postându-se chiar în fața ospetăriei.

Marghióla făcu sgomot cu oblónele, pentru a-i atrage atențiunea, și strigă: „Veveriță! D-ta aici! Frumos din parte-ți să veghezi înaintea ferestrei mele! Vino în casă!”

Ce era să facă sêrmanul om? Nu putea spune, că e spion; de altcum puterea simțămintelor sale poetice, și óre-care imbolduri mai puțin poetice ale stomachului îl duseră în ispită. El intră în ospetărie, dăcându-și: „Mă voi aședa lângă ferestră și de acolo voi observa tot atât de bine; ba, ce e mai mult, spionarea mea nu va fi bătătoare la ochi.”

Omul propune, dumnezeu dispune! Dar, să nu anticipăm.

— „Ce vreme urită,” încep Veveriță conversațiunea cu mult spirit, „și e recóre afară! Ai avut bună ideeă să faci foc în casă.”

— „Dec! Tot era să fac foc, pentru-ca să gătesc ceva de mâncare. Nu cumva ai poftă să îmbuc și d-ta ceva?”

Veveriță clătina din cap cu întristare și dăse cam trăgănând: „De! vremile sunt cam grele, nu ne prea dă mâna să facem cheltueli mari.”

— „Ah, da,” oftă Marghióla, „ba să mai dăci! Vremile sunt tare grele; stăpânirea ne iea și pielea. Îmi spunea tata, că dela fiă-care om s'a luat câte un boú fără a-l mai întreba de sănătate, ci-că îi trebuie bani lui Vodă. Sêracii ómeni! Aú ajuns după alte tóte și fără vite, ca să-și are petecul de pământ.”

— „St!” făcu Veveriță, uitându-se cu neliniște în tóte părțile, „să nu te audă cine-va, că suntem pierduți! ómenii lui Vodă nu știu să glumescă.”

— „Aoleo, maica mea,” esclamá curagiósa Marghióla; „atunci, de ce nu ne scóte și limba, ca să nu mai putem vorbi. De când te-ai făcut așa fricos? Se vede, că ești pe nemâncate! Trebuie să-ți dau puțină inimă!” sfêrși ea apăsând pe ultimele cuvinte cu un accent duios; Marghióla se părea mulțămîtită de frumosul ei joc de cuvinte.

Veveriță se cređu obligat să o sărute odată pentru atâta galanterie. Tinera fată se smulse roșind din brațele lui și se duse de scormoni jarul de pe vatră.

În curênd o frumósă bucățică de carne sfrăia deasupra jarului; ér bietul Veveriță, cu stomachul gol, sorbia mirosul delicios de carne friptă, ceea ce-i măria încă fómea. Atracțiunea fu atât de mare, încât omul nostru uită, de ce se afla aci și se apropiă de vatră, pentru a urmări progresele artei culinare a frumósei Marghióle. Cine să descriă fericirea sa, când se vedu cu cea bucățică friptă dinainte și cu un ulcior de vinișor pe masă. Să se fi ascuns Heliogabalus din naintea lui Veveriță!

Amorul nu eschide iubirea vinului; din contră aceste două iubiri se întăresc una printr'alta. De aci vine, că trecuseră dece óre din ői, și Veveriță tot se afla cu ulciorul dinainte, fără să știă încă de sigur pe cine iubeșce mai mult, pe Marghióla seú mustul viței. Acest studiu comparativ îi cuprinsese atât de mult tóte facultățile, încât fericitul Veveriță nu vedu un bărbat ieșind din casa de peste drum; acest bărbat nu era altul decât Petru.

Să lăsăm pe Veveriță continuându-și interesantele sale studii și să urmărim pe amicul nostru, pe care nu l'am vedut de câte-va óre, și care nici nu visa că era pândit și că numai o întempleră nefinsemnată îi permisesse să iésă din casă nebăgat în sémă. Altfel relațiunea sa cu Maria ar fi fost descoperită și tinera femeia ar fi trebuit să sufere sórtea conjurațiilor. Din acestea cetitorul va gici, că Petru se duse de-a dreptul la Maria.

Tinera femeia era cam tristă. Parcă un presimțămînt dureros îi strîngea inima. Acum trebuia să se despartă de singura persónă, pe care o iubia din tot adâncul sufletului. Cine știe ce se va întempla? Lupta, pe care era să o începă Petru, putea să-i curme firul vieții, și atunci ce va face ea singură, părăsită? Oh! gândul acesta îi sfășia inima și-i aducea lacrimile în ochi. De ce împinsese ea pe Petru într'o aventură nebuună? Să fi tăcut, să se fi sacrificat ea singură, decă trebuia, pentru actul de răsbunare al tatălui și soțului ei; decă ar fi murit în luptă, cel puțin n'ar fi mai suferit. Dar, așa? decă muria Petru, ultima sa speranță era să fiă nimicită. Atunci nici nu-i rămânea alta, decât să-l însoțescă în lumea cealaltă.

Petru din contră se găsia într'o stare de mulțămire, pe care de mult nu o cunoscuse. Dîna de astăfii era să

pună basa fericirei sale viitoare. El intră dar la Maria cu fața surîdendă. La vederea lui tinera femeia uită gândurile triste, care o torturau, durerea i se împrășcia ca prin farmec și fericirea îi cuprinsese sufletul.

— „Scumpă Mario,“ țise Petru după primele demerdări ale amorului, „înainte de a ne despărți, îți cer o probă a iubirei tale.“

— „Să vedem!“ țise tinera femeia surîdend, deși cuvântul de despărțire pătrunse ca un stilet în inima ei.

— „Spune-mi, femeia divină, decă un pribég ca mine te-ar ruga în genunchi să-ți procuri cea mai mare fericire, devenind femeia lui, ce ai răspunde?“

— „Ași răspunde, că inima mea este de mult a acestui pribég, de ce nu ți-ai da și mâna?“

Și ea îi întinse frumoasa ei mânușică. Petru era ca afară din sine.

— „Îți mulțămesc,“ țise el. „Oh, cât sunt de fericit!“ și în parocsismul bucuriei sale, el cuprinsese tinera femeia în brațele sale și o sărută pe frunte.

Maria înroși de plăcere, dar se desfăcu lin din brațele, care o strîngeau ca niște clește.

Un preot fu chemat în grabă și doi seú trei amici vechi serviră de martori. Scurta ceremonie se sèvresî în capela din casele Mariei. Un astfel de lucru era cu putință în acele timpuri de turburări.

— „Acum, că suntem un trup și un suflet,“ țise Petru, când fură érá-și singuri, „îți pot descoperi un secret, pe care eu singur l'am aflat astă nópte. Află, draga mea, că pribégul tēu de bărbat este fiul lui Alexandru-vodă Lăpușenul, și că prin urmare este demn să împartă sórtea cu tine. Fericirea mea este cu atât mai mare, că te-ai învoit să te unești cu un necunoscut numai prin puterea amorului tēu. Scumpă Mario, nóua probă de iubire îmi impune mari obligațiuni, pe care de sigur le voi împlini. Conduc de puternicul tēu amor, mă simt în stare să mă lupt cu universul întreg.“

Maria fu surprinsă de descoperirea lui Petru; dar era prea mândră și-și cunoșcea prea mult valoarea personală și prețul numelui ei, pentru a nu se crede demnă de un Domnișor¹⁾.

— „Descoperirea ta este într'adevăr neașteptată,“ țise ea, „dar împregiurarea acésta nu va schimba întru nimic simțămintele mele. Mă dóre însé sufletul, că trebuie să ne despărțim, când fericirea începe a ne suríde. Și óre cunoșcerea numelui tēu nu-ți impune datorii nóue, care te vor sili să mă uiți, să mă sacrifici pentru ele? Veđi, amicul meú, sunt destul de curagiósă și șciú care sunt îndatoririle bărbaților, dar când mă gândesc, că aceste îndatoriri te-ar putea face să mă uiți, mi se pare că ar trebui să mor.“

— „Scumpă Mario!“ țise Petru îmbrățișându-și soția. „Fii liniștită! Ori-care ar fi datorile mele și ori-ce sórte mă așteptă în viitor, fii sigură, că tu ești mobilul care mă va împinge la tóte faptele. Oh! să nu dea Dumnezeu că să fiú silit a alege între tine și patriá, cá-cí mi-ar fi frică să nu dejosesc numele strămoșilor mei. — Dar la ce aceste gânduri triste? Despărțirea nóstră va dura câte-va zile, în curénd mă voi întórce triumfător, și atunci . . . atunci . . . vei vedea,“ sférși el cu fața iluminată de plăcere.

De aci încolo conversațiunea celor doi soți luá o întorsătură mai fragedă, pe care nu o vom urmări, pentru că péna nu póte da decât o palidă idee despre fericirea unor astfel de momente. Destul, că ei uitară supérarea, uitară periculiile, care-i amenințau, uitară universul, ce țic, uitară dumnezeirea, și legănați în îmbetătóarele iluziunii ale puternicului lor amor se cređurá în paradis

Începea să însereze, când Stoica, argatul fidel al Mariei, veni să anunțe tinerilor soți, că tóte pregătirile sunt făcute și că în curénd se pot pune pe drum. Petru spuse, că trebuie să mai mérgă acasă, pentru a da prietenului seú Stroe cele din urmă instrucțiuni.

Casa Mariei avea în fund o mare și frumoasă grădină, din care prin niște strade mici și misterióse putea ajunge cine-va nebăgat în sémă până afară din oraș pe drumul către Orchei. Caii de drum erau să aștepte în fundul grădinei, unde va apărea Petru travestit la 10 óre séra. Aici își vor lua adio cei doi soți, ér Petru cu Stoica vor porni nebăgați în sémă către Orchei.

După aceste dispozițiuni, Petru sărută încă odată pe Maria, și ieși prin fundul grădinei pentru a studia locurile mai bine. Pașii seí nu făceau nici un sgomot, cá-cí un tapet gros de érbă verde se întindea supt picioarele sale. Numai portița grădinei scártăi ușor, când se deschise. La acest sgomot o umbră se desfăcu de zidul înalt, care încungiura grădina, și dispáru repede în labirintul de strădișóre. Petru abia întrevéđu acea umbră, și absorbit, cum era, de fericirea lui fără margini, nu se gândi la ea mai departe, ci-și continuá drumul.

Când era să însungiure colțul unei strădișóre pentru a trece în strada mai largă, în care se afla locuința sa, o cétă de vre-o 20 de ómeni înarmați trecu pe din naintea lui. Acéstă cétă era condusă de un colos cu fața mascată, ér ómenii înarmați purtau uniforma gardei ungurești a lui Aron.

Patru dintre acești gardiști duceau un fel de pat improvizat din scánduri, acoperit cu o manta. Petru era să trecă fără a se uita la acești ómeni, cari încá nu-l băgaseră în sémă. Astfel de ronde făcea des garda lui Aron, pentru a speria lumea.

Dar unul dintre cei patru, cari duceau patul, se împiedecă de o pétră mare din stradă — fenomen destul de des pe timpurile acelea. — El căđu lungit la pământ, și în căderea sa atrase și pe soțul seú din drépta. Patul se resturnă cu sgomot, mantaua căđu și desvéli corpul unui om plin de sânge. Acest om scóse un gemét de durere. Petru, care trecea chiar atunci pe lângă cei patru ómeni, tresári și se uită la fața rânitului. Cât de mare fu mânia și durerea sa, când recunoscú palida figură a lui Stroe! Pêrul lui alb și venerabila lui barbă erau pătate de sânge; ér ochii lui inteligenti erau închiși.

Ca un leú infuriat, Petru cu o singură mișcare delătură pe ómenii, cari voiau să introducă éráși ordinea, și se plecá asupra rânitului.

— „Stroe! amicul meú,“ strigá el cu o voce sfășietóre. „Scólă-te, sunt eu, Petru al tēu, care te chiamă!“

— „Fét-frumosul! Fét-frumosul!“ strigară de odată Cobuz și Veveriță.

Conducătorul acestei cete se apropiá și țise cu o voce de contrabas, care trăda pe Lambru:

— „În numele legii ești prins. Etá ordinul Mariei-sale.“

¹⁾ Așa numesc cronicarii pe fiii de Domn.

— „Nu recunosc nimănui dreptul să mă aresteze,“
 și Petru rădicându-se, „eu sunt sudit al Sultanului, și
 vă cer socotelă pentru-că ați ucis pe acest bêtân.“

Lambru făcu un semn și doi soldați se apropiară
 pentru a lega mâinile lui Petru. Acesta observă mișcarea
 lor și-î lăsă să se apropie; când voiră ei să pună mâna
 pe Petru, acesta îi apucă de piept și îi isbi cu putere
 unul de altul. Sêrmanii ómenii cădură amețiți la pământ.
 În rangurile soldaților se auđi un strigăt de admirare.

— „Piticii nermenici!“ strigă Lambru cu nêcaz și se
 apropiă singur de Petru. Colosul se mișcă cu atâta re-
 peđiciune, încât tinêrul nu apucase să se descurce încă de
 adversarii săi. Brațele lui Lambru cuprinseseră pe din dê-
 rêt talia și brațele lui Petru și le strinseseră ca între nișce

Lambru încă nu isprăvise cuvintele acestea, când o
 pörtă din față se deschise fără sgomot și vre o dóui-spre-
 dece indiviđi mascați năvăliră asupra soldaților.

— „Mórte!“ strigă o voce vibrantă de bariton.

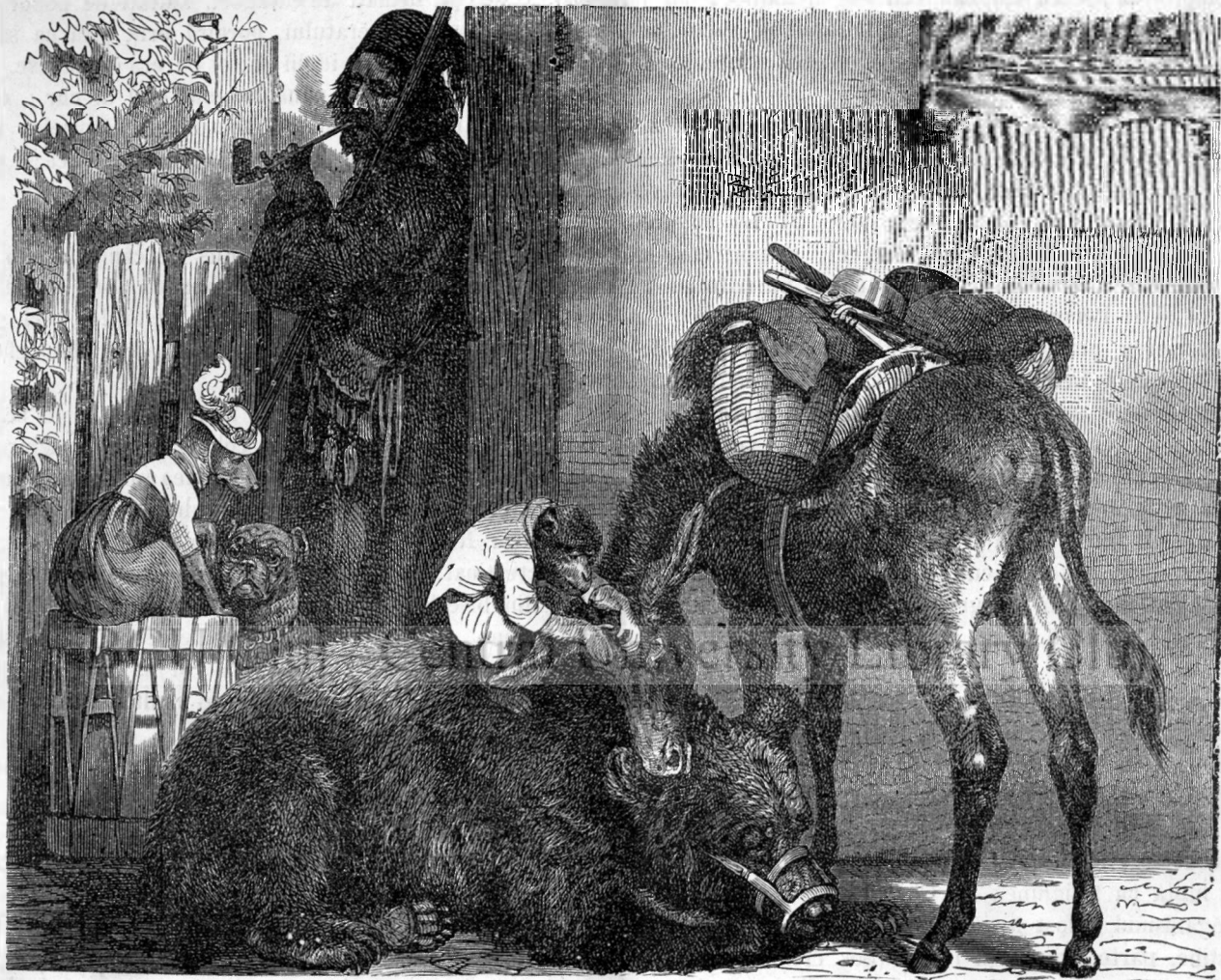
— „Președintele conjurațiilor!“ țipă Lambru și lăsând
 pe Petru se aruncă asupra noului adversar.

— „Dă, eu sunt, viperă,“ răcni baritonul, ér greul
 buzdugan din drépta sa lovi în frunte pe șeful gardei lui
 Aron.

Lambru oftă odată, pe urmă se prăbuși asemenea
 unui boú lovit de sêcurea măcelarului; sângele isbucni pe
 ochi și pe gură.

— „Etă coróna!“ murmură el și-și dede sufletul.

Când vêđură soldatii pe șeful lor căđend, nu mai cer-

Artiști la odihnă. (Pag. 255.)

cătușe, apoi colosul rădică pe tinêrul bărbat și voi să-l
 trîntescă la pământ. Petru își desvoltă atunci elasticitatea
 minunatelor sale membre; asemenea animalelor din genul
 pisicilor căđu el tot în picioré cu tótă puterea și repeđiciunea
 trîntelei. Abia atinseră picioréle sale pământul, și mușchi
 săi de fier se încordară; prin acéstă opintire brațul drept
 deveni liber și scóse junghiul dela brêu; tot-deodată tru-
 pul sêu elastic se întórse ca al unui șerpe și fața lui
 atinse pe a lui Lambru. În același moment și cu ređeđi-
 ciunea fulgerului junghiul lui Petru lovi pieptul colosului.
 Dar oțelul se rupse. Lambru purta pieptar de zale sub
 îmbrăcămîntea sa.

— „Acum ești al meu, puiule!“ rînji acesta. „Haid,
 copii, puneți mâna pe el!“

cară să reziste în contra unor adversari atât de teribili
 ci o tuliră la fugă în tóte părțile. Ómenii mascați rădi-
 cară pe Stroe, care tot era leșinat. Președintele conjura-
 țiilor apucă pe Petru de mână și-l tîrî cu sine în curte,
 unde-î urmară și soții lui. Apoi pórta se închise.

Zidul curții încungiura o casă deșertă; proprietarul
 ei se pribegise cu tótă familia pentru a scăpa de urgia
 lui Aron.

Baritonul, care rămase tot mascat, scóse o cheiă din
 buzunar și deschise o ușă ferecată, care conducea în ce-
 lar, și se scobori pe nișce trepți. Soții săi îl urmară pur-
 tând trupul neînsufletit al lui Stroe. Ajungend în a treia
 încăpere a acestor bolte, președintele conjurațiilor delătură
 o bute gólă și nișce sfărîmituri de scânduri. Atunci se

arătă o gaură destul de mare, prin care se strecurară conjurații și ajunseră într-o galerie suterană. Președintele aprinse o făclie și după câțiva pași se scoborî pe niște trepti într'un fel de fântână secă. În perețele din dreapta el delătură câte-va

petrii, care formau zidul fântânii, și trecând pe aci conduse pe conjurați într'o altă galerie. După câțiva pași tavanul și pereții se depărtară, formând astfel o sală suterană, unde se vedea o masă, câte-va scaune și un pat.

(Va urma.)

Cultul icónelor creștine.

La începutul creștinătății, în biserica creștină n'a fost nici statua, nici icóna dumnezeirii.

Grecii și Romanii păgâni diceau, că creștinii sunt atheiști (fără dumnezeu), pentru că n'au deități în biserică, creștinii se temeau de a introduce statue, seú icóne, ca nu cum-va păgânismul să apuce de noú, sub altă formă.

Sculptorilor, cari ciopliau statuele deităților, nu le era iertat a se boteza, ér sculptorii botezați se escumicaú, și astfel era oprit ca să se cioplască statuele lui Isus Christos, și ale Sântei Marie.

În cei trei seculi primii nu a cutezat nimeni să zugrăvescă icóna lui Christos, deși după tradițiunile creștine, au fost cinci portrete originale: 1) Christos la rugarea regelui Abgar i-a trimis tipul feței sale. 2) La rugarea Veronice și-a șters fața în năframa ei, și portretul lui Isus a rămas pe năframă. 3) Portretul de pe năframa sa proprie. 4 și 5) Portretele făcute de Luca, și de Nicodim.

Descrierea persoanei lui Christos se află: a) din seculul al 4-lea dela Lentul, carele a scris către senatul roman, că Christos se depinge „ca un bărbat crescut înalt, cu vază și cu față venerabilă, pe care cine o vede, așa o iubește, precum se și teme de ea; părul îi e creț, ceva întunecos și lucitor, e lăsat peste umeri în jos, ér la mijloc e despărțit după moda Nazareilor; fruntea e deschisă, fața fără crețe și pete, plăcută prin o rumenélă moderată, nasul și gura sunt fără de greșélă, barba e désă și roșiă, nu lungă, ci despărțită, ochii luminoși“. b) Ion Damaschin (+ 760) asigură că el a aflat în scriitorii vechi, cumcă Christos a fost de statură înaltă, cu sprâncene îmbinate, ochi frumoși, nas mare, păr creț, barbă neagră, față de coloré galburie, degete lungi și seména mamei sale.

Dar se află descrieri și mai noué, firește în detrimentul feței lui Christos. Mai înainte însé de a trece la cultul icónelor creștine, să vedem starea păgânismului, ce încă se lupta cu religiunea lui Christos.

Păgânismul a fost învins parte prin apostolii religiunii creștine, parte prin forța împéraților creștini. Pe timpul lui Teodosiu cel mare (378—395) credința păgână era mai de tot nădușită, și e un fact istoric ciudat, că credința unei națiuni și unui imperiu atât de mare, ca imperiul roman, cădu în scurt timp.

Creștinii, și în deosebi preoții diceau, că idolatria, anume închinarea la statuele deităților fabuloase, e crima cea mai mare în contra Dumnezeului adevérat, și ei începură să aplice legile lui Moise: Să nu-ți faci ție chip cioplit, și să imiteze faptele jidovilor s. e. zelul lui Josia pentru nimicirea idollor.

Teodosiu la anul 381 a atacat păgânismul, oprind sacrificiele; a poruncit lui Cynegiú, prefectului pretorian în Orient, și lui Jovin și Gaudențiu, comandanților la apus, ca să închidă templele păgâne, și să spargă, strice instrumentele de serviciu păgân, și ce se afla de preț, să răpescă pentru împératul și armata. Împératul ar fi cruțat

templele pentru că erau adeseori monumente de arhitectură, și le-ar fi folosit spre alt scop, însé a înțeles că până vedea poporul, că mai există temple, avea speranța, că un alt împérat le va redeschide; de altă parte nici nu mai putea împiedeca cursul fanatismului creștin, și al acestora, cari voiau să fiă domni bisericești în biserica creștină.

Episcopii urmați de călugéri, ajutați de popor și adeseori de ostașii împératului, porniră prin țéră ca să strice templele, să risipescă idollii și tot ce era păgânesc. Fapte de aceste se repetesc până la anul 420 d. chr.; credința păgână își pierde acum tot scutul direcțoriilor romane și încétă de a mai exista ca religiune publică a statului roman.

Pe lângă toate acestea a mai rămas cultul păgân. Poporul, ne avénd temple, s'a dus pe câmp și sub un arbore s'a mai închinat deităților pagâne, seú sub titlul de ospet familiar a mai adus sacrificii deităților vechi; astfel cultul păgân scos din viața publică, și-a aflat refugiul în cea familiară. —

Însé păgânii romani au mai rămas și în senat, în armată, — în palate ca și în colibe, și cu deosebire poeții și filosofii plâneau după religiunea păgână, profetind, ca cea creștină e surparea imperiului roman.

Dar Romanii, în Italia și provinciile vecine, și cari s'au creștinat, nu suferiră ca să li se scótă statuele deităților din biserică, și creștinismul a trebuit să le facă această concesione, însé în locul lui Iupiter s'a pus Christos, în locul Iunonei s'a pus Sânta-Maria, și în locul unor deități, unii din sânti seú sante; apoi mai multe sêrbători păgâne s'au modificat în spirit creștin.

Venind acum la Orient, aci aflăm pe la capétul seculului al treilea păgânismul în luptă cu creștinii, și aceștia persecutați în mod teribil.

Sub împératul Constantin cel mare (306—337) legea creștină triumfază, și înaintéză.

Pe acest timp au apărut portrete de ale lui Christos, cu tradițiuni, că sunt originale, și au început a se introduce icónele lui în biserici și în case. — Icónele sante au devenit cu încetul ansă de certă și de masacrări între creștinii.

Era greú, ca pictorul să aréte în icóna lui Christos două naturi, pe fiul omului, și pe fiul lui Dumnezeu, mai ales, când conciliul dela Calcedonia (451) le-a dechiarat de unite și nedespărțite, ca cu această dogmă să restórne învêțăturile Nestorianilor și Eutychieilor.

Atunci a primit biserica creștină două icóne de ale lui Christos. Una reprezenta pe Christos mântuitorul cu fața deschisă, blândă, și divină, și ar fi fost copia de pe portretul trimis regelui Abgar din Edessa. Alta era Christos cu cununa de spinii pe cap după portretul de pe năframa Veronice.

Tot pe acest timp s'au lătit și două icóne ale Sântei-Marie, mai mult cu însemnătate pentru Christos. Mama

cu fiul în brațe era în contra învățăturilor Nestorianilor „că fiul lui Dumnezeu născut, nu ar fi tot-deodată și om adevărat.“ Mama încungiurată de rațe cereșci, era în contra învățăturii „că Maria nu ar fi într'adevăr mama fiului lui Dumnezeu.“

Astfel icónele erau tot-deodată și reprezentarea dogmelor, — și pentru acesta se nascu cultul religios al icónelor care deveniră semnul credinței adevărate; — ér cu acest cult, crescú în partea contrarilor hula și batjocura asupra icónelor. Aci e motivul, pentru care s'a născut lupța așa de fanatică pentru și în contra icónelor.

Inimiciei icónelor aú pretins să se scótă tóte icónele din biserică, și scopul lor a fost anume, scóterea icónelor lui Christos și ale Mariei.

Împératul Leo Isaurianul (716—741) din Constantinopol a dechiarat, că icónele spriginesc redeșteptarea păgânismului, că ele se țin de idolatriă; a oprit dar icónele, și a ordinar scóterea lor din biserică. German, patriarchul din Constantinopol, s'a dechiarat (727) în contra împératului, dícând că icónele încă dela început aú fost în biserică, și mai curênd se desparte de viétă, decât, să se învoescă la scóterea icónelor. Pentru acesta a scris cătră mai mulți episcopi, și cătră Gregoriu al II-le, papa din Roma: „Biserica nu a încuviințat, nici nu va încuviința nici odată, ca ființa divină și nevêdută să se represinte prin pictură și sculptură. Și nu merită batjocura jidovilor și a mohamedanilor, îndată ce și biserica creștină condamnă, ca și ei, idolatria. Décă însé fiul lui Dumnezeu însuși a luat trup și natură omenescă, pentru a ne mântui pe noi, și Maria, mama sântă a lui, s'a ținut, ca și noi, de genul omenesc, pentru ce să nu-î reprezentăm noi sub această formă omenescă? pentru ce să nu ne convingem noi tot-deuna prin icónele apostolilor și martirilor, că și ei fură ómeni ca și noi? pentru ce prin icónele lor să nu ne însuflețim de asemenea credință? Pe lângă acesta, poporul încă de mult s'a îndatinat cu asemeni icóne, și fără de lipsă i s'ar da motiv de supărare, decât i s'ar scóte icónele.“ Gregoriu s'a dechiarat în asemenea înțeles.

Împératul Leo a cercat să facă pe German partisan al scóterii icónelor, dar neputênd, a trâmisi ostași de l'aú scos din palatul patriarchal, și în locul lui a pus pe Anastasiu, carele se ținea de curtea sa, ca mai întâiu să strice icóna lu Christos, ce era pusă la intrarea palatului patriarchal, dar s'aú adunat mulțime de muieri și când Jovin a dat cu sabia în icónă, muierile resturnară scara de sub el, și-l omorîră; — apoi aruncară cu pietrii în palat, și batjocorîră pe Anastasiu. Împératul s'a mâniau fôrte pentru acest esces, și a poruncit ostașilor, să ucidă pe tóte muierile adunate, să scótă icónele lui Christos și ale Mariei de prin biserică și de prin casele creștinilor, să le adune în piață și să le ardă, ér bisericile să le albescă! Cine va fi în contra, să se ucidă!

Toți împotrivorii s'aú ucis, și oprirea icónelor a adus cu sine masacrări în Grecia, Italia și în alte părți, încât Gregoriu al III-le, papa din Roma, a scris împératului să-și retragă edictul. Acesta i-a răspuns, că 6 sobóre de până acum nu aú adus canóne despre introducerea icónelor în legea creștină, și edictul nu și-l retrage. În viitor însé împératul nu a mai ucis pe închinătorii de icóne, ci séu i-a închis, séu i-a esilat.

Dar în resărit, la lupța în contra icónelor aú luat parte și jidovii și mohamedanii.

Mohamed născut la anul 569 s'a făcut profet, și învățatura lui încă se lăția pe timpul lui Eracliu (610—641). Jidovii și mohamedanii, cari nu suferiau icóne în templele lor pe timpul lui Leo Isaurianul, căpêtară curagiú în contra închinătorilor de icóne.

În Orient se scóseră mai cu ușurință statuele deităților păgâne, și nu se înlocuiră cu altele creștine, dar icónele zugrăvite căpêtară — precum s'a dis — însemnătate dogmatică, void creștinii ca prin icónele lui Christos și ale Mariei să arête dogma creștină „Dumnezeu-Omul.“

Mohamedanilor le era gróză de presentațiunile ființelor pe icóne, din credința deșértă, că asemenea chipuri la învierea morților încă înviă, și cer suflet dela pictor, ér acesta neputêndu-l da, va fi persecutat nefcetat. Creștinii, chiar prin apêrarea icónelor, voiau să arête, că nu aú superstițiunea mohamedanilor.

Lui Leo i-a urmat feciorul séu Constantin (741—775), numit și Copronim (baligat), carele a ucis — ca și tatăl séu — pe mulți închinători de icóne. Dar ca o autoritate bisericescă să scótă icónele din biserică creștină, a adunat soborul în Constantinopol la anul 754. Aci aú venit 338 de episcopi, însé nici un patriarch; aci s'a hotărît: „După învățatura bisericeii, natura divină și omenescă e așa de intim legată, încât nu se pot despărți, și nu se pot amesteca. Décă dîce un pictor: eú zugrăvesc pe Christos după statura și natura omenescă, atunci face eresul lui Nestor, carele în contra învățăturii bisericeii a împreunat ambele naturi; decât dîce, că el zugrăvește după natura divino-omenescă, atunci face eresul lui Eutychiu, carele a amestecat ambele naturi, și atunci pictorul își arógă, de a putea depinge cu colorii slabe natura divină a lui Christos.

Ce s'a putut aștepta dela un sobor sub înflința unui împérat, decât ca să decreteze scóterea icónelor din biserică și casele poporului, și a anatemisat pe German, patriarchul depus și pe Ion Damaschin, și pe toți cari aú icóne, séu le-aú ascuns.

S'aú rennoit scenele de sub tatăl séu; ómeni turbați în contra icónelor aú intrat prin biserică și case, și aú ucis pe împotrivorii.

Următorul Leo al III-le (775—780) nu a încuviințat icónele, dar nici n'a fost riguros în contra venerătorilor lor. Aflând însé odată două icóne sante sub perina sa, puse de împêrâtesa Irina, într'atâta s'a mâniau, în cât nu s'a mai apropiat de ea.

Feciorul séu, Constantin VI., porfirogenit (780—813) la primirea tronului a fost numai de 10 ani, și pentru acesta, Irina mamă sa ducea împêrâția. Acesta, cu ajutorul patriarchului Tarasiu, la anul 787 a adunat soborul a tótă lumea în Nicea, unde a recomêdat venerarea icónelor, și pe inimicii lor i-a afurisit.

Soborul dîce: Poruncim că icónele trebuie să se pună, închipuindu-se nu numai în biserică, pe santele vase, pe haine, și pe ziduri, ci încă și prin case și pe drumuri. Că-cî cu cât se vêd mai adeseori, prin pictură, d-nul Christos, Maria născetóreă de Dumnezeu, apostolii, și ceilalți sânti, cu atât mai mult se deșteptă cei ce le vêd, și le dau cuvenită închinăciune, sărutare și reverință, nu însé și închinăciunea credinței, carea se cuvine numai firii dumnezeesci. Dar spre reverința icónelor să se aducă și tãmăia

și făclii, precum se aduce cinstitei cruci, pentru-că cinstea ce se dă icônei, trece la chipul cel dintăi.

La acest sobor au luat parte toți patriarhii și papa din Roma, prin trâmiișii lor.

Următorul împărat, Leo al IV-le (813—820), a dechiarat decisiunea soborului de nevalidă, și în 815 a adunat sinod în Constantinopol, unde a oprit din nou venerarea icónelor, sub cuvânt că poporul despóia colórea de pe icóne, și spoéla o bagă în cuminecătura, cređendu-o cu putere de minuni.

Sub împărații Mihaiu al II-le și Theofil (820—842) s'a susținut opréla icónelor, dar călugării începând agitațiune mare pentru icóne, s'au rennoit și vėrsările de sange, de nu mai aveau capėt.

Împăratésa Teodora (842—867) de loc în primul an a ținut sinod în Constantinopol. Aci a depus pe patriarcul Ion, și a numit pe Metodie, ér sinodul a dechiarat, că e datorința fiă-cărui creștin, să venereze icónele și în tóte bisericile s'a ținut sėrbătórea triumfului icónelor, și s'a aședat, ca în tot anul să se țină sėrbătórea icónelor, în întâia duminecă a postului mare, numită: Dumineca Otodocsiei.

În acest mod s'a încheiét cėrta pentru icóne în Orient.

Pe timpul Teodorei a intrat creștinismul și la Slavii dela nord, la Ruși, cari au trâmiiș la împăratésa, să le dea invėtători, și episcop, ér împăratésa le-a și trâmiiș, și astfel Ruși s'au pus în relațiuni cu biserica rėsăritului. Ce e mai natural decât că și în Rusia a strėbătut cultul icónelor, și după tradițiune, icóna Mariei, depinsă de Luca, s'a aflat în Wladimir și s'a adus la Moscva. Aci mai este icóna maicei iberiane; în reverința mare se ține și icóna Mariei din Kazan, și cea din Nowgorod.

În părțile apusului, data cea mai vechiă în cauza icónelor e dela conciliul din Elvinz ținut la anul 305 d. cr. adică cu unul mai nainte de Domnia lui Constantin cel mare. Acel conciliu în can. 36 ăice: „Nu este iertat să fiă icóne în biserici, ci aceea, ce se venerăză, și adorăză, să nu se depingă pe păreți. Aci se pricepe oprirea numai de acele icóne care sunt obiectul venerării și adorării, după porunca „să nu-ți faci ție chip cıoplit,“ — adică la oprirea icónelor lui Christos și a Mariei.

Alcum biserica la apus s'a simțit silită, ca să ierte icóne cu obiectul din istoria sântă, mai ales în casele creștinilor, ca din acestea să se scótă icónele despre aventurile amoróse ale lui Iupiter și alți deș păgăni.

Pentru acėsta Paulin, episcopul din Nola, în tot anul la sėrbătórea hramului bisericii Felix, a sântit icóne cu obiectul din sânta scriptură, ca creștinii să le introducă prin casele lor, ăicėnd: că-cı aceste povestesc creștinului econom aceea ce se povesteșce în bibliă etc.

Și chiar decă se depingea icóna lui Christos, s. e. cu drėpta dând bine-cuvėntarea, în stānga ținėnd evangelia, — se ăicea, că aci nu e portretul lui Christos, ci numai o reprezentare simbolică a lui.

Dar fantasia viă și a popórelor dela apus a produs închipuirea, că dumneđeirea nevėdută se arėtă prin icóne, și le-a identificat.

Pe timpul lui Constantin al IV-le numit și Pogonat, (668—685 d. cr.), papa în Roma era Grigoriu cel mare. Pe atunci Seren, episcopul din Mareilla, aflând că în biserica icónele se venerăză ca însă-și dumneđeirea, a po-

runcit, ca icónele ce se pot duce să se scótă și strice, ér cele de pe zidurile bisericilor, să se văruiescă. Papa Grigoriu cel mare i-a scris: „Îți laud zelul, ca nimic ce e făcut de mână, să se pótă adora, însă judec, că nu a trebuit să strici icónele acelea, că-cı e de lipsă, că cei ce nu șciu ceti, să afle cuprinsul santei scripturi barem pe păreții bisericilor.“

Papa Grigoriu al II-le vėđėnd, ce face împăratul bisantin Leo al II-le (716—742), a adunat conciliu, și anatemisat pe împăratul și pe toți gonitori de icóne.

Înnălțandu-se Carol cel mare, împăratul dela apus (768—814 d. cr.), a început a juca în biserică o rolă asemenea cu a împăraților din Bizanț.

Papa Adrian I., primind rezultatele soborului dela Nicea, aduse sub influința Irinei, le-a așternut lui Carol cel mare, ca să le primescă, anume restaurarea cultului icónelor. Acesta însă a fost în contra și a poruncit, ca soborul al VII-lea de a tótă lumea dela Nicea să nu se numescă nici de a tótă lumea, nici bisericesc, ci mincinos.

Papa i-a rėspuns, că abia la anul 787 s'au restaurat icónele, și în înțelesul soborului ar trebui primite — dar nu a cutezat să se opună publice ci pe sub mână a îndemnat să se pună icónele în biserici și în case private.

Carol cel mare la anul 794 d. cr. a adunat sinod în Francfurt unde a cercetat din nou cauza icónelor, și după voea împăratului s'a decis: „Că icónele se pot suferi ca podóbă pentru biserică, însă nu e iertat să fiă obiectul venerării.“

Carol cel mare la anul 809 a ținut alt sinod, unde s'a primit că duhul sânt purcede și dela fiul, și unde s'au scos icónele din biserică. — Carol atunci a trâmiiș soli la papa Leo al III-le (795—828) ca să primescă acestea, — ér papa, de frică, nu s'a opus.

După ce sub Teodora, la anul 842 s'au restaurat icónele, Nicolae I., papa Romei (858—872 d. cr.) la anul 863 a ținut conciliu în Roma și a întărit închinăciunea icónelor; astfel s'ar fi putut crede că și la apus s'a încheiét cėrta icónelor, mai ales când se află unele, pe la mănăstiri, care făceau și minuni, de a început poporul a le cerceta cu mulțimea.

În secolul al XV-le, pe când s'au început ideile de reformarea bisericei dela apus, icónele deveniră un obiect de batjocură și sub Leo al X-le (1513) s'a început reformațiunea.

Karlstadt, urmat de studenții și cetățenii turbați, a intrat în bisericile din Wittenberg, și a spart statuetele și icónele, ba și altarele. Luther vėđėnd, că prin ce nebulie a început Karlstadt a-i fi apostol, din Wartburg s'a grăbit la Wittenberg și aci a predicat în contra lui ăicėnd: „Icónele să se depărteze, decă ele se adorăză, altcum, nu! Eū ași voi să fiă oprite în tótă lumea, pentru abuzul, ce se face prin ele. Însă sunt mulți ómeni cari adoră sórele, luna și stelele, — vreți voi dară ca pentru adorătorii lor să se rumpă și sórele, luna și stelele de pe cer.“

Peste tot era după spiritul și interesul reformaților, ca icónele și statuetele să se scótă din biserici. Când reformațiunea a strėbătut și în Prusia (1524) poporul cu turma a intrat în biserici, unde le-a prăpădit și scos afară. D. e. în Sant-Gall s'au adunat 46 de care cu icóne; poporul fanatisat le-a dus în triumf mare, afară de cetate, și le-a

ars, ér mai târziu nu a suferit nici crucea, numindu-o și pe acesta chip cîoplit.

În bisericile luterane însă, ici coala se află ađi icóne, dar nu de ale lui Christos, Mariei seú ale sântilor, ci în deosebi de a le reformatorilor, seú predicatorilor mari ai bisericeí.

Istoria picturii și sculpturii însă are să prețuescă mult rămânerea statuelor în biserica apusenă, și a icóne-

lor în améndoué bisericile — că-cí cu deosebire în Italia sunt bisericeí, unde se află operele artistice ale sculpturii și picturii — ca și operele culturii creștine, și peste tot omeneșci. — Istoria culturii omeneșci deplânge mult timpul, când fanatismul creștin a ruinat sculpturile clasice romane, și a ars cărțile de religiunea păgână, seú favorabile păgânismului, că-cí prin aceste acte s'a îngropat o cultură de mai mulți seculi.

Marienescu.

C i d

după romane spaniole compus de Johann Gottfried de Herder, tradus verbal în metrul original de Vasile Michail Lazar.

Cid sub Fernando cel Mare.

(Continuare.)

XV.

După ce primi Fernando,
Regele, dela Rodrigo
Și Ximena 'ncredințarea
Că de ură-și vor uita,

Și-astfel vor să se cunune
Prin cucernicul episcop,
Luyn Calvo, — că-cí amorul
Tot e 'n stare a ierta, —

Dă lui Cid, voind să-l facă
De-o potrivă cu Ximena,
Valduerna și Saldano,
Belforado și San Pedro
De Cerdana, tóte 'n dar.

Diua nunții era mândră
Și senină. Don Rodrigo,
Desbrăcându-și armătura,
Își iea hainele de nuntă
Împună cu-ai seí frați.

Néoși pantaloní valonici,
Papuci încolțiți cu roșu,
Fabricați din piele fină,
Tare strinși cu două copece
De picioru-í mic, frumos.
Își îmbracă-apoi pieptarul
Fără borte, potrivit,
Și surcutul de-atlas negru,
Mănece largi și suflucate,
Prea puțin timp le purtase
Tatăl seú; ér peste atlas
Și-aruncă colet de piele
Lat, colțat și potrivit; —

Pêrul l'adună 'ntr'o mréjă
De fir de-aur și mătasă;
Ér în pălăria-í fină
De materie de Cortraya
Puse-o pénă minunată
Naltă, roșiă de cocoș.

Ciucurii din jazerină
I-ajungeau până la șoldurii;
Ér pe umeri fluturéză
Hermelinul căptușit.

Ér de bréu sta acătătă
Strinsă tare 'n borte negre
Spada lui cea neînfrântă,
Spaima Maurilor, Tizonada.
Bréul seú avea pe margini
Colțișori de-argint curat,
De el o batistă fină,
Încrețită atârna.

Îmbrăcat așa cu frații
Plécă-acuma Cid cel nobil
Spre piața Catedralei,
Unde l'așteptău cu toții
Regele și episcopul
Și toți domnii dela curte
Împună cu Ximena
Nobila mirésă-a lui.

Mândru-í mai ședea Ximenei
Cu căița de materie
Prea frumoșă, sulfucată.
Hainele-í împodobite
Cu stoffe fine de Londra
Formele mai mult íarată
Decât trupul í-învêlesc.
Mândră sta ca o regină
Înălțată 'n roși pantofi.

La grumađi o legătură
De care-opt medalii-egale
În valóre cu-o cetate
Atârna, ér cea mai scumpă,
A lui Sânt-Mihaí icónă,
Pân' pe sinu-í ajungea.

Astfel plécă 'ncredințatii
La altar. Aci Rodrigo
Mai nainte de-a-í da mâna
O privi cu frăgeđime
Și-apoi đise rușinat:

„Domnișoră! — un om de-onóre
Ți-am ucis, durere! — însă
Vru onórea, datoria. —
P'acel om ți-l daú prin mine
Și-orí și ce-ai pierdut într'ensul:
Tată, serv, amic seú némurii,
Dându-mé pe min' cu totul
Ție astăđi ca bărbat!“

Spada aprigă și-o scóte
La altar, și întorcându-í
Vêrul cătră cer: „acésta
Să mé pedepséscă.“ đice:
„Decă-mí cale eú jurământul
Prin car' ađi îți daú amorul
Ca respłată pentru tóte
Înaintea-altarului!
Și-acum ne bine-cuventă
Luyn Calvo, unchiul meú!“

XVI.

Dela-altar și catedrală
Iese nunta cea pompóșă,

Don Rodrigo și Ximena.
Regele cu demnitate
Merge-alături cu Ximena,
Fiind tutor. Cu Rodrigo
Venerabilul episcop,
Apoi șirul lung de domni.

Spre palat înaintéză
Șirul subt un arc de-onóre,
Din ferestri fluturéză
Lungí tapete 'n fir de aur;
Drumu-í preserat cu ramurii,
Ierbă verde, rosmarin.

Tóte stradele de-alungul
Până la palat rêsună
De urării, cântării voioșe,
Din orchestre separate
De cymbali și mandolinii.

Alvar Fanez, cel mai întim
Dintre-amicii lui Rodrigo,
Însoțit de numeroșii
Servi, pășesce-acum ca taur
Prefăcut, cu córne mari.

Antolin ședea p'un asin
Ca p'un armăsar ghioldindu-l.
Martin Pelaez aruncă
Mazere dintr'o beșică,
De rideau cu toți de el.

Regele ridea cu hohot,
Dă la pagiu, care 'n spaima
Damelor făcea pe dracul,
Pumnii plini de maravedis
Să-í arunce 'ntre popor.

Astfel regele conduce
Pe Ximena 'n partea dréptă,
Ér regina o primeșce;
După ea vin curtisanii,
Șirul mândru se lungi.

Din ferestri ploau grăunțe
Umplând chiar și pělăria
Regelui și-ale Ximenei
Crețe de pe sin; de-acolo
Regele, fără sfială
De regina, câte unul
Dintre crețe culegea.

Cât îl vede Alvar Fanez
Ca un taur strigă: „'n locul
Capului ași vrea să am eú
Mâna regelui acum!“ —

„Dați-i coșul plin de grâne!“
Dise-acesta, — „tu Ximeno,
Pentru glumă cât ajungem
În palat l'îmbrățișezi.“ —

Dar din inima Ximenei
Rîsul a ieșit cu totul.
Ea-î cu mult prea fericită
Decât să mai pôtă ride;
Ea — tăcend — mai mult vorbește
Decât mii de veselii.

XVII.

La episcopul din Roma,
Victor, tot atunci sosise
Împăratul din Germania —
Al său nume era Heuric, —
Astfel geluindu-se:

„Contra regelui Fernando
Din Leon și din Castilia,
O părinte prea sântite,
Mă gelesc, că-cî toți creștinii
Recunosc supremația
Mea; el singur îmi refuză
Și onóre și tribut.

Pentru-a împărăției Nôstre
Și-a credinței susținere
Te-ași ruga ca să-l sileșci!“ —

Papa Victor dela Roma
Amenință pe Fernando
Cu campanii cruciate
Dacă-acesta sântul scaun
Și-al Germanilor Imperiū
Nu-l va respecta deplin.

La acéstă-amenințare
Se gândește mult Fernando
La pericolul ce-l așteptă,
Dacă se va împotrivi.
Toți diceau ca să cedeze,
Toți, puterilor mai mari.

Numai Cid, — lipsia acuma,
El visa lângă Ximena
În amorul cel dintăiū;
Dar abia auđi vestea
Despre-acéstă otărire
Alergă și-așa vorbi:

„Spre nefericirea țerei
Ah! te-ai fi născut, o rege,
Dacă-ar comanda străinii,
Până tu trăeșci, aici!

„Asta 'n veci să nu se 'ntemple
Pân' ai tu și-am eu vieță;
Că-cî datorii suntem, o rege,
Ca să-ți susținem onórea
Ce ți-a dat-o Dumneđu.
Cel ce ți-a dat alt consiliū
N'a avut precugetare,
Micșorând mărirea ta.
P'amenințătorii provócă-i!
Regiū ai ca să provoce,
Er ostașii să se lupte; —
Tu provócă-i, eu mă lupt.

„Socotește și Tu, rege,
Că ți-am câștigat Castilia
Jertfind sânge și averi.
Eu mai bin' mi-ași da vieța,

Decât să las să mănânce
Vespîi cei străini averea,
Fructul multelor isbândi;
Că-cî de le-ai da numai ceva
Cu nimic te-ai pomeni. —“

Neînfrântul Cid conduce
Dece mii bărbați de frunte
Peste Alpi la bătăliă.
Contra lui pornește Raymund,
Bravul Conte de Savoya,
Cu mulți cai; dar Cid l'îvinge,
Ba și prizoner îl face
Dându-î libertatea numai
Cu al ficei sale preț.

Mândra fată devenise
Adorata lui Fernando,
Eră fiul din amorul
Lor devine cardinal.

Regele din Francia încă
Îl atacă cu-o armată,
Dar el iute-o risipi. —
Vedend Papa și-impăratul,
Ce lucrază Cid cu bravii
Prin Italia, și-uită 'ndată
De tribut și-îngrab trămite
Solii la regele Fernando,
Ca să-l scape-acum de Cid.

Întorcend-se din luptă
Cid în fruntea bravei óste,
Regele-î întinde mâna
Și cu drag îi mulțamește.
De-astă dulce recompensă
Încântat rămâne Cid.

XVIII.

La Zamora, unde ține
Regele cu domniū curte,
Vin trămisi din Moreria
La Rodrigo de Bivar.

Ai acelor cincî regi Maurici,
Pe cari el odinórá
I-a învins, sunt ei trămisi
Să-î aducă lui tribut:

Cai o sută, soiū arabic,
Dóuë-deci din caii nobili
Albi și fini ca hermelinul,
Dóuë-deci erau ca mărul,
Trei-deci brunii, ér trei-deci roșii
Îmbrăcați toți în covóră
Scumpe, și-înfręnați pompos.

Er Ximenei presintară
Juvaeruri prețioșe,
Dóuë hyacinte scumpe,
Dóuë lăđi mătășăriă
Pagilor pentru livrea.

Cu respect ca și vasalii
Pasă ei acum spre domnul
Lor și-î dic „stăpâne Cid.“ —
„Prietenii, vă 'nșelați,“ le dice,
„Unde ține Domnul curte,
„Regele, și io-s vasal.
„Deci tributul adus mie
„Se cuvine-acestui Domn.“ —

„Spuneți regilor,“ răsponse
Lor Fernando, „că-al lor Domn

Nu-î monarch, dar că trăiește
Cu monarchii; eu nimica
N'am decât prin acest duce
Prin stăpănul vostru Cid.“
Astfel se re'tore trămisi
Făr să șciă, car' fu rege,
Care dintre ei vasal.

XIX.

Aștepta cu dor Ximena,
Aștepta după Rodrigo
În castelul din Burgos.
Ora nașcerii sosește,
Ora dulce și crudelă,
În a ei vieță pôte
Cel mai fericit moment.

Înr'o di simți durere —
Chiar duminică fusese —
Fața 'n lacrimi i se scaldă,
Fața-î fragedă, modestă.
Iute-alergă, iea condeiu
Scrie-apoi cu frăgeđime
Multe plăngerii și duióse
Rugăminte la bărbat,
Cari l'ar înmuia de sigur
Dacă-onórea n'ar preface
Inimile brave 'n stânci.

Apoi iea de nou condeiu
Și-între plăngerii și suspine
Cătră cel mai nobil rege
Aste vorbe le îndreptă:
„Bune și 'nțelepte rege,
Mare, drept și brav și tare,
Eu Ximena, credincioșă-ți
Servă, vin să te acuz.

Ți-ai făcut dór numa-o glumă,
Numa-un rîs, o Don Fernando,
Când mi-ai dat acest bărbat?
Sunt puține femeii june
Mai puțin căsătorite
Decât mine, — iertă rege! —
Ș'asta chiar din vina ta.

Scriu aceste tóte 'n Burgos
Unde-mi blastăm eu vieța
Și-ți voiesc și ție rēul;
Că-cî ce drept îți dede Ție
Dumneđu, prin care lege
Pe bărbat și pe femeia
Să-î despartii de-atâtea ori?

Care lege-ți dă putere,
Pe bărbatul meu cel fraged,
Drăgălaș, plăcut, amabil
Spre-a lumii înspăimēntare
Să-l prefaci în leū turbat?

Șese luni și di și nópte
L'ai ținut legat, o rege,
Pôte-abia 'ntr'un an odată
Vede el soția sa.

Dar cum vine? plin de sânge
Și scaldat și el și calul
Er când vrēu să-l strîng în brațe
El adórme lângă min'.

Și visază nebunește
Lupte și bătăi. La diuă
Când zorile se reversă
Colo jos la răsărit

Făr să caute la mine
De mai dorm seú sunt deşteptă,
Sare 'n sus. — Cu câte lacrimi,
Dómne! l'am întempinat.
Tată vrea el ca să-mi fiă,
Tată şi bărbat. Acuma
N'am nici tată nici bărbat.

Dóră-l ții pentru onóre?
Lipsă mare n'ar avea.
El de mult e renumitul;
Până nu-î crescuse barba
Pe cincî regî din Moreria
El vasalî şi i-a făcut.

Va sosi curênd momentul
Cel din urmă, domnul meú.
Iute-ți va veni o șcire —
Și mē tem că-aceste lacrimi
Pentru tatăl seú vērșate
Ar putea fi spre stricare
Pruncului din sînul meú.

Bune rege, scrie-mî dară
Precum inima te lasă,
Vrei ca să-mi trāmiți bărbatul?
Seú voiești dór ca nevasta
Primului din generalii

Tei pe cel dintāiú să-l nască
Fără tată, ca orfan?"

Post script.

„Încă una, bune rege:
Să-mi arunci în foc scrisórea
Ca nu cumva curtisanii
Să mē riđă. Fii discret.

Nu-ți uita apoi, o rege,
Că cu mine-alături dórme
Sócră-mea, în loc să dórma
Fiiul ei, bărbatul meú.“

(Va urma.)

Cruțarea.

II. Obicinuirea de a cruța.

(Continuare.)

Samuel Johnson cunoșcea fórte bine sērăcia. Odată s'a subscris ca „Impransus," adică ca unul, care n'a prânđit. El a rētăcit prin strade împreună cu Savage fără ca să șciă, unde-și va repausa capul peste nópte. Johnson nu uită nici-odată sērăcia, în care și-a petrecut tinereța, și sfătui mereú pe amicii și cetitorii seú, să o încungiure. El susținea împreună cu Cicero, că cel mai bun isvor al bunei-stări este economia. El o numia fiica prevederei, sora abținerii și mama libertății.

„Sērăcia," ăicea el, „ne detrage atâtea mijlóce de a face bine și produce atâtea necapabilitate, de a resista rēului natural și moral, încât ea trebuie încungiurată cu încordarea tuturor mijlócelor virtuóse. De aceea resoluți-vē să nu fiți sērăci; ori cât veți avea, cheltuiți mai puțin. Cumpătarea este nu numai basa liniștei, ci și a bunei stări. Nimeni nu póte face bine altora, decă are singur lipsă de ajutor; trebuie să avem destul, înainte de a avea de prisos.“

Și într'alt loc ăice el: „Sērăcia este o mare inimică a fericirii omenești. Ea nimicește fără îndoelă libertatea și influințēză, că unele virtuți nu se pot exercita și altele cad cu greú Toți, căroră din vre-o cauză le este lipsa înfricoșată, ar trebui să simță obligațiunea, de a cunoșce principiile cruțătoare ale înțelepților noștri predecesori și să-și câștige artele salutare, prin care-și pot restrānge cheltuelile. Că-cî, fără o purcedere economică nu se póte înbogăți nimeni, ér cu ea nimeni nu póte sērăci.“

Unde economia se consideră ca un lucru, care se póte exercita, acolo nu se va simți ca o sarcină, și cei carii n'au observat-o mai nainte vor fi surprinși de a găsi, cât pot contribui căți-va banii seú lei, pentru a ne procura înnălțare morală, cultură spirituală, și neatárnare personală.

Zace óre-care demnitate în ori-ce încercare, de a purcede în mod economic. Chiar exercitarea cruțării are o influință înbunătățitoare. Ea impune abnegare de sine și împărtășește caracterului tărie. Ea are drept urmare un spirit bine regulat; ea crește pe om în cumpătare; este basată pe prevedere, care devine trāsătura predomnitóre a caracterului. Ea împrumută virtuții domnia asupra negrigririi. Dar înainte de tóte procură mulțămirea, alungă grija și împrăștie multe neplăceri și supērări, care ne-ar putea róde altfel.

Unii vor ăice: „nu-î nimic de făcut, nu se póte face.“ Dar ori-cine póte face ceva. „Nu merge," este ruina sin-

guraticilor și a popórelor întregi. Într'adevăr, nu există o vorbă mai gólă, decăt a ăice: „Nu merge.“

Un măestru recomēdă unuia dintre lucrătorii seú, „să pună ceva la o parte pentru ăile noróse.“ Puțin după aceea întrebă măestru pe acel om, cât a pus la o parte. „Đeú, nimic," răspunse el; „am făcut ceea ce mi-ai đis să fac, dar erî era fórte noros, și astfel mi-a șburat totul în cărcimă.“

Simțul de stimă propriă cere ca un om să se nutrēscă pe sine și familia sa fără ajutorul altora; fiă-care om capabil, care se ajută pe sine, ar trebui să se stimeze pe sine. Aplecările sale personale, preferințele, esperințele, speranțele și temerile, cât de importante i sunt ele, deși pentru alții au mai puțină însemnătate. El influințēză asupra fericirii sale, asupra vieții sale și asupra întregii sale existențe ca om. De aceea nu se póte simți decăt interesat, fórte interesat de tot, ce-l privește.

Pentru a fi drepti, nu trebuie să ne gândim numai la noi, ci și la datorii pe care le avem față cu alții. Nu trebuie să ne punem ținta noastră prea jos, ci să considerăm ómenii așeđați „ceva mai jos decăt ángerii.“ Să ne gândim la înalta noastră destinațiune — la interesele eterne, de care ne împărtășim — la marele plan al naturei și al providenței — la spiritul, cu care suntem dotați — la capabilitatea de a iubi, care s'a plântat în noi — la patria de pe pământ, care ni s'a împrumutat, și vom înceta de a ne crede mici. Cea mai sērmană ființă omenescă este punctul central a două eternități — și creatorul îi umbrește pe toți.

De aceea ori-cine să se stimeze pe sine — corpul seú, spiritul seú, caracterul seú. Stima propriă, care-și are originea în iubirea de sine, îndemnă la cel dintāiú pas spre îmbunătățire. Ea îndemnă pe om să se înnalțe, să privēscă în sus, să-și desvolteze spiritul, să-și îmbunătățēscă starea. Stima propriă este rădăcina celor mai multe virtuți — curățenie, castitate, onestitate, soliditate. — A se crede mic, însemnēză a cădea, câte-odată a se scobori pe o cóstă, în fundul căreia zace rușinea.

Fiă-care își póte ajuta până la un óre-care punct. Noi nu suntem numai fire de paie, aruncate într'un torent, pentru a-î însemna cursul, ci posedăm libertatea de acțiune, suntem dotați cu puterea, de a ne opune valurilor, și de a ne înnalța de-asupra lor, pe când fiă-care dintre noi își însemnēză drumul seú propriu. Fiă-care dintre noi se poate înnalța în cumpēna existenței morale. Noi putem avea

cugete curate; putem îndeplini acțiuni bune. Putem trăi solid și cumpetat; putem purta grije de Țile negre. Putem ceti cărți bune, asculta învățătorii înțelepți, și ne putem pune sub influințele cele mai divine de pe pământ. Putem urmări cu viața noastră scopurile cele mai înalte și pentru aceea să avem înaintea ochilor țintele cele mai înalte.

„Iubirea de sine și iubirea societății omenești sunt una și aceeași“, Țice unul dintre poeții englezi. Omul, care se îndreptăză pe sine însuși, îndreptăză lumea. El adaogă masei un nou om adevărat. Și deore-ce massa constă din singuratici, este evident, că, decă fiă-care s'ar îndrepta, rezultatul ar fi îndreptarea întregului. Progresul social este urmarea progresului singuraticilor. Întregul nu pôte fi curat, până când singuratici, cari-l compun, nu sunt curați. Societatea în întreg este numai reflexul referințelor singuraticilor. Tôte acestea sunt repetirea unui adevăr de tôte Țilele, dar adevărurile acestea trebuiesc repetate des, pentru ca să-și facă tot efectul.

Mai departe însă, un om, care s'a adus pe sine la un punct mai înalt, este mai curând în stare, să-și aducă într'o situațiune mai înaltă pe cei ce vin în atingere cu el. El are mai multă putere; cercul său de vedere s'a largit. El vede mai chiar defectuositățile în starea altora,

care ar putea fi înlăturate. El pôte da un ajutor mai puternic pentru a-și înălța într'o situațiune mai bună. El și-a împlinit datoria din putere proprie și pôte admona cu mai multă vază pe alții, că este de lipsă, să-și împlinescă aceeși datorie față cu sine. Cum pôte cine-va săvârși opera de a înălța societatea, decă singur se tărășce în noroiul relexelor sale înclinări? Cum pôte el profesa cumpetare și curățenie, decă singur este un bețiv și un murdar? „Medice, ajută-te pe tine singur!“ este răspunsul vecinilor săi.

Suma și sêmburele observărilor noastre este următorul: În tôte transformările și îmbunătățirile singuraticice, pe care le dorim, trebuie să începem cu noi înși-ne. Trebuie să ne predicăm evangelia prin viața noastră proprie. Trebuie să instruim prin propriul nostru exemplu. Decă vrem să nobilităm pe alții, trebuie să ne innobilăm noi înși-ne. Fiă-care pôte arêta rezultatele la persôna sa proprie; fiă-care pôte începe cu stima proprie.

Nesiguranța vieții este un imbold tare să ne îngrijim de Țile rele. Acestă prevedere este o datorie atât morală și socială, cât și religioasă. „Care nu se îngrijeșce de ale sale, și cu deosebire de cei ce se țin de casa sa, acela și-a renegat credința și e mai rău decăt un infidel.“

(Va urma.)

Un bărbat ingenios.

Novelă

de Mihail Nicolescu-Nucă.

(Continuare.)

Marinache Catastiv, pe care cetitorii trebuie să-l cunoscă asemenea, era un om d'aprobe trei-deci și cinci de ani. Talia înaltă, complecsiunea robustă, pèrul castaniu, fruntea largă respira inteligentă, ochiul viu, nasul acvilin. O păreche de mustăți de o colóre pușin mai deschisă decăt a pèrului umbria o gură contractată, în acel moment, de un suris amar; barba lui désă, lungă de opt până la Țece degete, era resfirată pe umerii săi largi și robuști. Totul în fine îl făcea frumos, brav și inteligent.

Marinache se însurase de aproape trei ani. Cerul, până atunci, nu-l făcuse demn de scumpul nume de tată. El avea nevastă frumoasă; cetitorii o vor vedea în curând arêtându-se în șirul acestei narațiuni.

Tiner și bogat, Marinache Catastiv credea, că va compune menagiul cel mai fericit, decă nu din lume, cel pușin din Europa, însurându-se cu domnișóra Olimpia, fiica domnului Mitrea Bundă. Juna lui nevastă îl iubi la început, seșu păru că-l iubeșce. Ei trăiră atunci în adevăr liniștiți și fericiți. Luna lor de miere dură patru-deci de Țile. Atâta fu de ajuns.

Urându-se cu acest soiș de vieță solitară și monotônă, dómna, ajutată de camerista sa, găsi mijlocul de a nu mai conserva fidel și fără maculă amorul conjugal, simțământul cel mai nobil al inimilor caste și curate.

Domnul, totdeuna cu zimbetul dulce, cu ochiul amoros, cu inima palpitândă, spunea neconținut dómnei nevestei sale cât o iubeșce. — El o iubia, o crușă, o adora. Ea nu-l mai putea suferi, deore-ce i se urise cu acela-și refren, repetat în tot momentul pe un ton plângetor, melancolic.

Starea de moliciune, de neactivitate, de lene, crează

în inima omului dorințe noue, necunoscute; îl predispuie la sensațiuni variate; îl împinge la activități neobiciuite.

Dómna Olimpia era în aceste condițiuni.

Panaghis Mavrocleptidis devenise dar adorătorul grațiilor sale.

Marinache nu voia, nu putea crede ochilor săi, atât de mult îl orbise nebuna lui pasiune. El iubia prea tare pe Olimpia. În fine, sêrmanul om păși din întunec în umbră, în penumbră, la lumină; vedu, se convinse.

Nevasta sa îl trăda.

Și pentru ce-l trădă?

Nu era el bun, blând, iubitor, frumos?

Nu era el spiritual, învățat, cu creșcere?

Da. Ceea ce-și lipsia erau lucruri nebăgate în sémă pe lângă tôte aceste calități escelente; femeia pune mare preț pe lucruri mici.

A! uitam s'o spunem, credem că vom fi iertați: Marinache avea marele defect de a fi bărbatul Olimpiei.

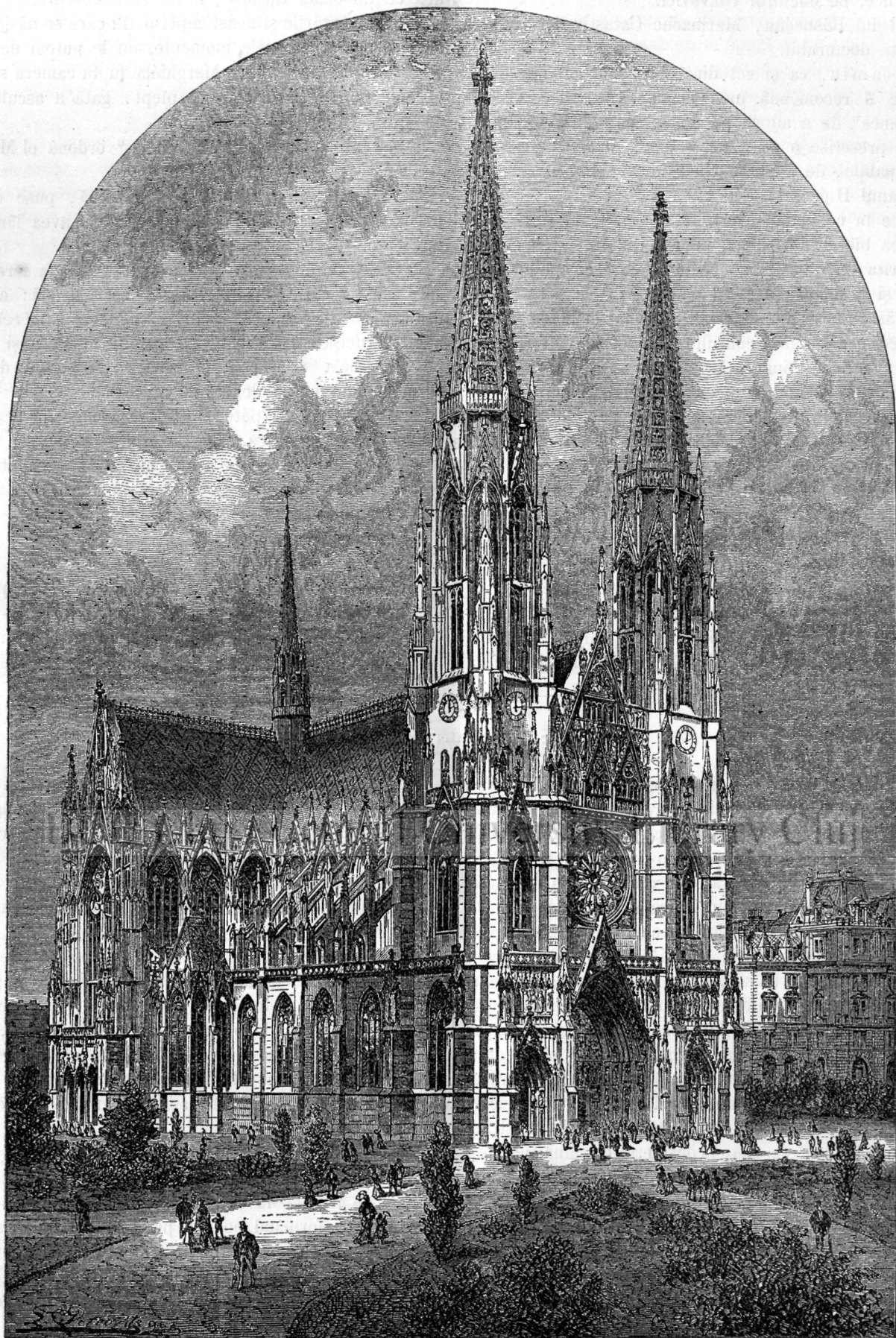
Un bărbat să spună nevestei sale, că o iubeșce și că pretinde amorul ei, absolut, fără rezervă.

Vulgaritate!

O! ce nenorocire pentru o femeia frumoasă a avea ca stăpân, fabricant de legi, pe un om care nu merită să atingă cu buzele lui de marmură nici vârful degetelor sale rose.

Ce lucru barbar! Etă imprecăționile, incriminările, ce merită acei neciopliți, cari au avut fatalitatea să fiă soți la astfel de neveste, cum era eroina acestei mici povestiri.

Părăsind pe Costică Răsucénu, moșierul nostru porni érá-și spre casă, dispus a încerca tôte planurile, spre a putea ajunge la un mijloc, care să-l pótă scăpa de omul cel mai nesuferit, de Panaghis Mavrocleptidis!

Biserica votivă din Viena. (Pag. 254)

Pe drum întâlnește el un alt amic, un amic intim, un frate de cruce, pe doctorul Glavovici.

Ca și lui Răsucenu, Marinache Catastiv își desvleie inima curată doctorului.

Acest amic, ca și cel dintâiu, cu ochiul scânteind de lăcomie îi recomandă medicina sa ca mijloc eficace „par excellence“ de a aduce pe dâna pe calea cea bună.

El îi prescrie o serie de poțiuni, de micsturi, decoctiuni capabile, de a abate chiar un simțămînt.

Sârmanul Hipocrat!

Din ce în ce mai ciudat!

Credea bietul Marinache, nenorocitul înșelat, a-și mai ușura amărîta lui de inimă, strivită de durere, spuind amicilor focul și pësul său.

Nu găsea decât un materialism banal și hidos.

Se decise a nu mai consulta, în această materie, decât numai propria lui judecată.

Amicii sunt vicleni, mincinoși, interesați.

— „Marghiólo,“ chiamă Marinache pe fata din casă, după ce ajunsese acasă, se desbrăcase și se pusese în pat.

— „Aud, coconașule,“ răspuse această.

— „Ce face dâna?“ întrebă coconașul posomorît.

— „Ceteșce.“

— „Bine;“ fini stăpânul Marghiólei, „du-te!“

Marghióla ieși.

Catastiv se confundă în gânduri. Tótă nóptea cugetă el, neînchiđend ochii o singură clipă. Totul îi aducea aminte, că este cel mai nenorocit dintre ómeni. Totul îi spunea că era înșelat oribil. Totul, în fine, îi aréta ființa

fericită, iubită de Olimpia. Lui i se părea hidósă, o vedea cu un ochiú turbure, într'o zare obscură.

Fréméntările și neastépêrul, în care se găsia Marinache, sârmanul, în acele momente, nu le putem descrie aci.

Cum se făcu diuă, Marghióla fu în camera stăpânului ei, cu mâinile încrucișate pe piept, gata a asculta la orice ordin.

— „Încue ușa și dă-mi cheia,“ ordonă el Marghiólei.

Acésta se supuse.

Catastiv nu mai díse nici o vorbă, puse cheia sub perină luă o carte de pe o măsuță ce o avea lângă căpêteiu și începu să citéscă încet.

El avea în drépta un părete; în stânga ferestrele de spre curte; cătră picioare, cele de spre stradă; cătră cap, ușa încuetă de cameristă; ér, în mijlocul camerei, cu mâinile încrucișate pe piept, cu ochiul neclintit și gânditor, pe Marghióla nemișcată și rece ca o statuă de bronz; sârmana fată nu înțelegea, ce se petrece cu ea.

Doué óre, și póte și trei, státu ea în această pozițiune, fără a se mișca, fără a vorbi.

Marinache Catastiv cetia un cuvênt, cugeta un pătrar de óră.

La ce cugeta?

La cea-ce cetia?

Nu.

Ceea ce-l preocupa era Olimpia și ér Olimpia lui.

Se încercă să adórmă. Îi fu imposibil.

În fine își congediă fata, se îmbracă și ieși.

(Va urma.)

Biserica votivă din Viena.

Erna anului 1853 era tristă pentru Austria. Tóte conchetele anului 1848, formele liberale ale constituțiunei și ale administrațiunei, dispăruseră cu 1851. Anul următor, 1852, puse presa sub puterea represivă a poliției, întroduse o lege penală severă, ér din Ungaria și Italia se auđiau vești despre o nemulțămire în fierbere, și acte de rěsbunare în contra ómenilor sistemului domnitor. Călugêrul și soldatul încungiuraú tronul tinêrului monarch și-l țineaú departe de poporul său. Pe timpul acesta, 18 Febr. 1853, cade atentatul lui Libenyi asupra vieții lui Francisc Iosif I. Într'unul din numerii precedenți, vorbind despre familia imperială, am arêtat și amênuntele acestui atentat.

Pentru scăparea miraculósă a împêratului s'a proec-tat biserica votivă, în urma unui apel făcut de archiducele Macsimilian. Data acestui apel cătră popórele Austriei, 27 Februarie 1853, se póte considera ca diua nașcerii bisericii votive. Peste trei ani se puse pétra fundamentală a acestei biserici alegêndu-se, dintre 75 de concurenți, proectul tinêrului architect austriac, Enric Ferstel, care pe atunci era numai de 27 de ani.

Doué-đeci și doui de ani s'a lucrat la acest monument. Planul primitiv al lui Ferstel s'a păstrat în genere, dar în loc de cupola octogonală, care era să acopere pătratratul format la întretăierea nefei longitudinale cu cea transversală, s'a făcut, din motive financiare, un turnuleț; pe când cele patru capele poligonale, care s'aú alăturat în unghiurile formate de nefa longitudinală și transversală, s'aú adăogat în plan mai târđiu.

„Biserica Mântuitorului“ — biserica votivă e consacrată Mântuitorului — are trei nefe longitudinale, este lungă de 83 metri și largă, cu capelele laterale cu tot, de 30 metri. Nefa (corabia) principală e largă de 11 metri și înnalță de 28 metri. Nefa transversală este lungă de 47½ metri. — Acest monument nu produce efect atât prin proporțiuni mari, cât prin modul spiritual, cum s'a priceput architectul să lărgéscă spaçiurile și să le facă bogate prin combinațiuni interesante. În casa longitudinală s'a întêplat acésta prin respingerea păreților laterali, prin care se nasc doué șiruri de capele laterale, pe când nefa transversală produce aprópe efectul unui spaçiu cu trei nefe, din cauza celor patru capele angulare. Dincolo de coridorul corului se află spaçiuuri analóge, care forméză cununa de capele a chorului. În fața capелеlor celor mai anterióre se află la stânga sacristia, la drépta nișce trepți, cari conduc la oratoriú. — Pe fațada pêtrunsă de trei portale se înnalță în aer o păreche de turnuri înnalte de 94 de metri formând podóba principală a edificiului, care contrastézá cu firmamentul prin albéta lui strălucitóre.

Archiducele Macsimilian voise stilul gotic. Creațiunea lui Ferstel pórtă în general caracterul gotic, care este pronunțat în catedralele Franciei de Nord dela începutul secolului al 13-lea, dar e depărtată de jucăriile constructive și bogăția superfluă a formelor din epocele ulterioóre. Purtarea și spriginirea s'aú esprimat corect atât în masarea fațadei cât și în sistemul de propte al părților laterale; pe când o gotică mai rafinată le ascunde de obiceiú

sub o profusiune de forme bizare. Și anume, partea longitudinală exprimă o mai mare seriositate; cu toate acestea fațadei nu-i lipsește acea înfrumșetare, ale careia condițiuni necesare își au originea încă în sistemul architectural gotic. Cele trei portale și galeria, care le traversază, sunt bogat îmbodobite cu statue numeroase. Portalul din mijloc ajunge cu creștetul său până la ferestra rotundă, peste care se rădică frontonul mijlociū.

În fațadele nefei transversale se exprimă mai mult veselia, decât seriositatea stilului gotic. O singură ferestră urieșă, care se pierde în amănuntele cele mai răpitoare, dă tonul aici; ea e flancată de turnulețe cu trepți petrunse, și încoronată de sisteme de frontone tot atât de gentile.

Acestea dau numai o idee slabă despre farmecele aceluī „poem de pētră,” care atrage chiar și atențiunea laicului. Interiorul produce o impresiune încă și mai mare. Aci nu se vede nimic rece, mistic, speriator, ca sub domurile evului mediū; lumină veselă, bogată, străbate în valuri aceste spațieri sērbătoreșci. Amēnuntele, în loc de a risipi acēstă impresiune, o măresc încă.

Cu toate acestea, interiorul ar fi rece, gol, decă colorile vii n'ar încadra pāreții albi și colonele. Polichromia în gotică serbeză aci un nou triumf. Jos domneșce tonul de pētră cam întunecat, pe când boltele sunt acoperite cu ornamente de plante corēspunđetore simbolice creștine și aședate pe un câmp suriū sēū albastru; ér în câmpurile principale sunt împodobite a l fresco cu representațiuni din istoria sacră.

Plastica încă și-a oferit bogățiile sale, ca și pictura.

Altarul principal are un baldachin, care se razimă pe patru colone roșii de granit; acest baldachin (din pētră istriānă) se nașce prin încrucișarea a două frontone. Totul este bogat înfrumșețat cu o figură a lui Christ, înaltă de 1 m. 90, cu mai multe statuete de aramă, cu figuri de āngeri zugrāvite și cu patru mosaicuri de sticlă pe frontone. Sub acest baldachin original se află masa altarului din marmoră albă, cu șese colone drāgālașe din marmoră egiptică galbină. — Ceī 2000 metri pātrați ai podelei sunt acoperiți cu plăci de pāmēnt din fabrica de cārāmiđi.

Podoba principală a interiorului o formeză cele 78 de ferestre zugrāvite, de totă mārimea, executate de 11 artiști austriaci. Aceste ferestre, care au costat cam 300,000 fiorini, au fost plătite de membrii familiei imperiale, de cler, de corporațiunile mari, aristocrațiā, privați bogăți.

Spesele edificiului, acoperite prin contribuiri, afară de 800,000 fiorini votați din fondul pentru lāțirea orașului, au fost de 4 milioane fiorini. Aci se adaogă și multe oferte.

Din trei părți biserica votivă va fi încongiurată de case zidite după același plan, în stilul renaissancēi germāne, pentru ca să se presinte în cadru potrivit. Înaintea fațadei se întind grādinī, în mijlocul cărora se va aședa monumentul lui Tegetthof.

În 24 Aprilie, cu ocașiunea nunții de argint a pārechei imperiale austriace, s'a sfințit biserica votivă prin cardinalul Kutschker; astfel capitala Austriēi s'a înavuțit cu un monument, care prin farmecile sale și prin espreșiunea poetică a formelor sale merită într'adevēr titlul de „poem de pētră.”

V a r i e t ā ț i .

Artiști la odihnă. Cine nu-și aduce aminte, privind la ilustrațiunea noastră de pe pag. 245, de acele trupe de artiști pribeđi, care la noi sunt bine reprezentați prin țigani și urși. Regele Carpaților, ajuns în puterea omului, cu fălcile în botniță, își plēcă puternicul sēū cap pe labele cārnoșe și gustă repaosul după o reprezentațiune obositoare. Viēta e scurtă, ér arta eternă, cugetă el și cērcă a-și consola melancholia cu icōne mai vesele. De altcum un amic, asinul, își plēcă cu încredere capul sēū voluminos și șopteșce regelui, devenit sclav, cuvinte de mângāiere. Într'aceea maimuța, făcēndu-și un pēdestal din corpul lui Mārtin, asemenea doctorului Birchov, se pare că face ștudiū profunde asupra cranului inteligent (?) al lui Moise; sēū cel puțin îl scarpină pentru a-l face să dōrmă pe laurii cāștigați în cariera lui artistică. Ér cānele savant, întronat pe o tobă, se uită cu compātimire, asemenea unui filosof, la tovarăși sēi de nefericire. „Ce știți voi ce e arta?” par că le dīce el. „Uitați-vē la mine și admirați pe superiorul vostru; numai eū merit acel frumos nume.” Într'aceea bulldogul serios încrunță sprāncēna și par-că dīce unor străini, cari esistă în imaginațiunea sa: „nu vē apropiati; dinții mei sunt ageri.” Dar ce face stāpānul? Fata lui e, dēū, cam tristă. Lumea a devenit cam materialistă; nu se mai bucură de produțiunile sublime ale artei. Timpurile, dēū, sunt grele. În ziua de ađi, în loc să te faci artist, mai bine să cari pāmēnt cu rōba; ce să-ți amārāșci viēta cu nișce ștudiū dintr'o sferă mai înaltă. Sērmani artiști!

Mire și Mirēsă. La Grecii anticī tata fetei alegea pe ginerele sēū, ér tinerii convenind dedeaū numai mānile unul cu altul înainte rudenilor, apoi spre semn de încredere își jurāū amor înprumutat și-și dedeaū prima sārutare. Din acest moment până în ziua de cununie, mirele, de câte-orī mergea la mirēsă, ducea cu sine cununī

de flori alese și înfrumșeța cu ele ușa locuinței sale; pe lângă acestea cerca toate mijlocele de a-i manifesta simțăminte sale de iubire. — Grecul modern sēū că-și alege singur mirēsă după plac, sēū se logodeșce cu ea în etatea cea mai fragedă după voia părinților din amēndouē părțile. — La Romani feciorul își alegea singur mirēsă, dar punea mare preț și pe învoirea părinților și a rudeniilor. — La Evreii anticī, precum și la cei moderni, alegerea nu se încredințeză numai tinerilor, ci la ei decid mai mult părinții. Fata se pețeșce sēū prin tata feciorului, sēū prin votru, carele pentru îndrāsnēla acēsta primeșce un dar. — La Arabi pețirea miresei se face prin o rudeniā a feciorului, care are tot-deodată împuternicirea de a se tocni la zestre (prețul usitat pentru rescumpērarea miresei.) La Turci își alege feciorul după plac feciōra, cu care voeșce a forma familia; însă, după voia propriā, o lasă când îi convine, fără multă ceremoniā. — Persii, cari au datina să se cāsătōrēscă pe basa legilor matrimoniale, primesc femeile ca o arendă. — Chinesii își logodesc fii (sub anumite condițiuni) încă înainte de a se nașce. — La Leți și Esti, vinarsul e votru. Decă părinții fetei primesc și beū rachiul ce li se ofere, atunci feciorul e sigur de fētă; se cere însă ca tinerii să se fi cunoscut și să se fi iubit încă mai înainte. — În Quito acele fete se caută mai tare, care au mai mulți pețitori, și fiind-că nunta se face fără nici o ceremoniā, mirele pōte renunța la mirēsă sub simplul pretest, că n'a avut încă nici un anant. — La Hotentoți merge feciorul cu tatăl sēū cu pipa aprinsă spre a peți, ér fata însă-și refusă numai decă e promisă altuia. La unele popōre pāgāne din America mirēsă șede 40 de zile închisă, cređēnd, că ori-ce priveșce pe cei logodiți este trecētor. În acest timp logodiți capēta numai atât de māncare, ca să-și pōtă susține viēta; astfel

până în ziua de cununie slăbesc corporalmente, încât par mai mult a fi gata de mormânt, decât a aștepta momentul de a gusta cea mai vie fericire pământescă. — La noi Români pețirea se face de regulă prin femeii, care trebuie să fiă rudenii ale feciorului. Logodnei îi premerge mai totdeauna învoirea de zestre și întelnirea părechei de căsătorit. Despărțenia se efectuează în casuri extreme prin organele bisericești sau politice. Mai multe datini și ceremonii la cununii sunt păstrate dela Români cei vechi. Caracteristice sunt așa numitele plocóne, pe care le duce mirele miresei din timpul logodnei și până la ziua cununiei.

D. Iarca.

Un duel ciudat. Scriu diarele austriace, că un tânăr din Pojun atrage atențiunea lumii printr'o pălărie vechiă și unsurosă, par-că ar fi dintr'un alt secol, pe când restul îmbrăcăminteii este elegant. Cu toate că amicii sei i-au făcut adese-orî observarea, că o asemenea pălărie nu se potrivește pentru el, tânărul B. nu voia să o depună, din motivele următoare. Înainte cam cu cinci ani, pe când se afla B. în Peșta, provocase la duel pe un oficer de cavalerii din cauza unor cuvinte necuviincioase, pe care le-ar fi exprimat oficerul despre o femeie. Dar fiind-că B. nu cunoșcea nici o armă, hotărîră a se bate în duel american. Cel care era să tragă bila neagră, trebuia să facă ce va dori adversarul. B. trase bila neagră; ér oficerul ceru, ca adversarul său să se sinucidă în momentul, când va depune pălăria, pe care o purta în ziua duelului. Deóre-ce în curînd se vor împlini cinci ani, de când pôrtă B. aceeși pălărie, atunci o va putea părăsi, fiind-că onórea va fi satisfăcută. Oficerul se vede, că voise să-l facă pe B. ridicul, ceea-ce i-a și reușit. — Recomîndăm acest duel original amatorilor de a se bate. —

Siberia prea împopulată. Se scrie din guvernamentul Tomsk diarului rusesc „Sibir“, că deportațiunile din Rusia la Siberia au luat în lunile din urmă proporțiuni ne mai audite. Astfel colonia Semliucinsk, care numera 2494 de suflete, a crescut în Ianuarie și Februarie a. c. cu 3163 de persoane deportate. Urmarea este, că coloniștii mai vechi, ne mai putîndu-se susține astfel, își părăsesc locuințele de până acum și emigrăză în alte ținuturi. Și în guvernamentul Tobolsk se simte această împopulare prea mare. Semne bune!

O pisică inteligentă. Berlinul nu se numește înzadar „orașul inteligentii“, precum dovedește următorul adaos la inteligența pisicilor berlineze. În absența unei familii s'a spart în locuință o țevă, care conducea apa, și a umplut bucătăria de apă. Dintre ființele viețuitoare se află acasă numai pisica și doi pisi, cari se află într'o corfiță pe podela bucătăriei. Apa se rădica și amenința viața celor doi pisi. Ce făcu mama lor? Ea descoperi prin bucătărie o trochiță de lemn, luă pisi în gură unul după altul, îi duse în trochiță, în care se sui în urmă și ea. Când se întórseră locuitorii, vădura mica familie în cea mai mare liniște sufletescă lunecând pe „valuri“ în sigura lor nae.

Mörte ciudată. „Victoria Weekly Standard“ spune: „Proprietarul unei ferme la Covington, M. Grover, a fost ucis de un meteor. Fiica sa și bărbatul acesteia, cu care administra proprietatea împreună, îl găsiră, când se întórseră dela o vizită învecinată, mort în patul său sfărîmat. În tavan, chiar de-asupra pieptului celui ucis, se afla o gaură ca de ghiulea de tun, care corespundea unei găuri în parchet. Cercetând mai departe desgroară în celar o pără meteorică de 12 chilogr., care părănsese de un metru și jumătate în pământ.“

Ceva despre nebunii. Dr. I. L. A. Koch a publicat în 1878 o cartă relativă la Statistica bólelor spirituale în genere. Cea dintăiu întrebare, la care răspunde el, este următoarea: Óre s'a înmulțit și de ce s'a înmulțit numărul bolnavilor spirituali în timpul nostru? El răspunde, că într'adevăr un mic adaos s'a îndeplinit prin încordarea activității spirituale, pe care o pretinde civilizațiunea modernă. Acea înmulțire aparentă provine însă mai cu sémă din îm-

pregiurarea, că astăzi se ocupă învățații mai mult cu acel obiect și casurile singurate se înscriu în statistică. — Ce se atinge de securii, autorul constatéază, că între bărbații este mai mare numărul idiotoilor, ér nebunii proprii și se găsesc mai mulți între femeii. — Cât despre vârsta nebunilor, nici unul nu trece peste 86 ani. Așadar părerea, că nebunii trăesc mai mult, este falsă. — Întrebarea, că óre starea de holteiu favorizéază nebunia, o lasă autorul nehotărîtă — spre mângăerea tuturor holteilor, cărora li se atribue de ordinar mai mare dispozițiune spre a-și pierde „o dógă“ seú și mai multe. — Dintre religiuni, cea israelită posedé privilegiul de a favoriza nebunia. Autorul nu atribue acest fact diferinței în dogme, ci mai cu sémă modului, cum se încheie căsătoriile. — La întrebarea, că óre nebunia se moștenește, autorul răspunde: 62,2 procente dintre bolnavii spirituali și-au moștenit bóla. Tóte aceste răspunsuri au cerut dela Dr. Koch o lucrare obositoare și profundă, despre care laicul nici nu-și póte face idei.

Notițe economice. — *Inimicii pomilor.* Póte că vé plac fructele, și n'aveți gust réu. În cazul acesta îngrijiți de pomi. Ei au inimici de mörte în nișce vermi care le rod fructele încă verđi. Aceste ființe strică dóuë treimi din fructe către finea lui Iunie și în Iulie. Fluturii lor își depun óuăle în Iunie și Iulie în pómele încă necrescute. Vermele mănăncă sîmburele, ba chiar și partea cárnósă și face să cadă fructul. Vermele de colórea cării se lasă jos către începutul lui Iulie până în Octomvre, pe urmă se urcă éráși în pom și se ascunde în crepăturile scortii, unde se învélése într'o pânză alburie grea de recunoscut și de găsít. În Aprilie viitor se împupéază și în Mai își reîncepe lucrul destructor. I. Becker, profesor de fete în Jüterbog (cercul Potsdam), s'a ocupat de aceste ființe destructóre și a inventat în contra lor un fel de cleiú, numit Brumata-cleiú. Etă mijlocul propus de el. La o înălțime de 1 metru dela pământ se învélése pomul într'o verigă de hârtie lată de 10 centimetre. Acéstă verigă se légă numai la capul superior și partea din afară a ei se unge cu Brumata-cleiú. Vermii, urcându-se pe trunchiul pomului, se opresc sub hârtie la adăpost de frig și de inimici, seú vor să trecă peste ea mai departe și atunci rămân lipiți de cleiú. Veriga póte rămănea până în Decemvre. Vermii se adună în cetă compactă și ciocănitóarele îi pot găsi usor, așa încât omul mai nici n'are lipsă să-i caute și să-i ucigă. Este lucru firesc, că decă vecinii nu iéu aceleși precauțiuni ca noi, tótă întreprinderea e zadarnică, deóre-ce fluturii vecinului pot sbura la óre-care distanță și-și pun óuăle și în fructele pomilor noștri.

Bibliografiă.

Procesul locuitorilor din Darabani înaintea curții cu jurați din Dorohoi; darea de sémă în extenso, cu pledoariile D-lor T. Maiorescu, L. Dimitriú, N. Voinov, P. Ghica, Lépădat, Mandru, Nic. Ionescu și G. Cimara și raportul procurorului general Remus Opran. Prețul 3 Lei noui. București, tipografia curții, proprietar F. Göbl, Pasagiul român, 12, 1879. — Acest proces sensational, care a avut resunet în tótă Europa, este un răspuns la clevertirile străinilor, că Evreii sunt persecutați de Români. Peripețiile mișcătóre ale desbaterii și episoadele grotesci, în care răspund marturii evrei, fac din acest mare volum o cartă cât se póte de interesantă. O recomîndăm tuturor cetitorilor ca un op instructiv și amasant tot-deodată.

— **Diare noué.** Renașcerea; Redacțiunea și administrațiunea: strada Smârdan, 19, București; costă pe an pentru România 20 Lei, pentru străinătate 36 Lei; ér împreună cu Orient 40 și 60 de Lei. — Călugăreni, apare Jouia și Dumineca; redacțiunea și administrațiunea: Strada Europei, 14, Giurgiu; abonament pe an 20 Lei.

Deslegarea giciturii numerice din N-rul 13:

Dante Alighieri.

Deslegare nimerită primirăm dela D-ni: *G. M. Zănescu* din Brașov și *I. Gherghely* din Cernăuți.

Deslegarea giciturii din N-rul 14:

Câte capete, atâtea păreri.

Deslegare nimerită nu primirăm dela nimeni.